SH.F.DITURIA

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА

на основното училиште

ООУ Дитуриа - Сарај

за учебната 2023/2024 година

Август, 2023

Содржина

Вовед

1.Општи податоци за основното училиште
1.1.Табела со општи податоци
1.2. Органи на управување, стручни органи и ученичко организирање во основното училиште
2. Податоци за условите за работа на основното училиште
2.1. Мапа на основното училиште
2.2. Податоци за училишниот простор
2.3. Простор
2.4. Опрема и наставни средства согласно „Нормативот и стандардите за простор, опрема и наставни средства“
2.5. Податоци за училишната библиотека
2.6. План за обновување и адаптација во основното училиште во оваа учебна година
3. Податоци за вработените и за учениците во основното училиште
3.1. Податоци за вработените кои ја остваруваат воспитно-образовната работа
3.2. Податоци за раководните лица
3.3. Податоци за воспитувачите
3.4. Податоци за вработените административни службеници
3.5. Податоци за вработените помошно-технички лица
3.6. Податоци за ангажираните образовни медијатори
3.7. Вкупни податоци за наставен и ненаставен кадар
3.8. Вкупни податоци за степенот на образование на вработените
3.9. Вкупни податоци за старосната структура на вработените
3.10. Податоци за учениците во основното училиште
4. Материјално-финансиско работење на основното училиште
5. Мисија и визија
6. „LESSONS LEARNED“- Веќе научено/стекнати искуства
7. Подрачја на промени, приоритети и цели
7.1. План за евалуација на акциските планови
8. Програми и организација на работата во основното училиште
8.1. Календар за организацијата и работата во основното училиште
8.2. Поделба на класно раководство, поделба на часовите на наставниот кадар, распоред на часовите 8.3. Работа во смени
8.4 Јазик /јазици на кој/и се изведува наставата
8.5. Проширена програма
8.6. Комбинирани паралелки
8.7. Странски јазици што се изучуваат во основното училиште
8.8. Реализација на физичко и здравствено образование со учениците од прво до петто одделение
8.9. Изборна настава
8.10. Дополнителна настава
8.11. Додатна настава

8.12. Работа со надарени и талентирани ученици
8.13. Работа со ученици со посебни образовни потреби
8.14. Туторска поддршка на учениците
8.15. План на образовниот медијатор
9. Воннаставни активности
9.1. Училиштни спортски клубови
9.2. Секции/клубови
9.3. Акции
10. Ученичко организирање и учество
11. Вонучилишни активности
11.1. Екскурзии, излети и настава во природа
11.2. Податоци за учениците од основното училиште вклучени во вонучилишни активности
12. Натпревари за учениците
13. Унапредување на мултикултурализмот/интеркуртуларизмот и меѓуетничката интеграција
14. Проекти што се реализираат во основното училиште
15. Поддршка на учениците
15.1. Постигнување на учениците
15.2. Професионална ориентација на учениците
15.3. Промоција на добросостојба на учениците, заштита од насилство, од злоупореба и запуштање, спречување дискриминација
16. Оценување
16.1. Видови оценување и календар на оценувањето
16.2. Тим за следење, анализа и поддршка
16.3. Стручни посети за следење и вреднување на квалитетот на работата на воспитно-образовниот кадар
16.4.Самоевалуација на училиштето
17. Безбедност во училиштето
18. Грижа за здравјето
18.1. Хигиена во училиштето
18.2. Систематски прегледи
18.3. Вакцинирање
18.4. Едукација за здрава исхрана – оброк во училиштата
19. Училишна клима
19.1. Дисциплина
19.2. Естетско и функционално уредување на просторот во училиштето
19.3. Етички кодекси
19.4. Односи меѓу сите структури во училиштето
20. Професионален и кариерен развој на воспитно-образовниот кадар
20.1. Детектирање на потребите и приоритетите
20.2. Активности за професионален развој
20.3. Личен професионален развој
20.4. Хоризонтално учење
20.5. Кариерен развој на воспитно-образовниот кадар
21. Соработка на основното училиште со родителите/старателите
21.1. Вклученост на родителите/старателите во животот и работата на училиштето

21.2. Вклученост на родителите/старателите во процесот на учење и воннаставните активности
21.3. Едукација на родителите/старателите
22. Комуникација со јавноста и промоција на основното училиште
23. Следење на имплементацијата на годишната програма за работа на основното училишт
Евалуација на годишната програма за работа на основното училиште
Заклучок
Комисија за изработка на годишната програма за работа на основното училиште
Користена литература

Вовед

Годишната програма е краткорочно развојно планирање кое е изработено врз основа на Законот за основно образование , Законот за работни односи, Законот за јавни набавки член, Статутот на училиштето, Развојната програма за работа на училиштето 2020/2024, етички кодекси, правилници за работа, дежурства, комисии. Со Годишната програма за работа за учебната 2023/2024 година се утврдуваат местото, времето, начинот и носителите за остварување на планираните програмски содржини, цели и задачи, редовни и изборни програми, дополнителна настава, додатна настава, воннаставни активности, културни и јавни манифестации, здраствено-социјална и еколошка заштита на учениците, како и други специфични активности што ќе се остваруваат во интерес на учениците. Годишниот распоред на воспитно-образовните содржини од редовната, изборната и дополнителната настава, како и додатната настава, воннаставните активности и ученичките организации ќе се внесат во пропишаната педагошка документација и ќе бидат составен дел од планот и програмата за работа. Сите внесени содржини се во согласност со законските промени, ревидираните наставни планови и програми, со подзаконските акти и другите акти со кои се регулира животот и работата во училиштето.

Директорот и управните органи, како и стручните органи и тела, постојано ќе се навраќаат на Годишната програма за работа на училиштето, со цел да ја проверат и анализираат состојбата во врска со реализацијата на зацртаните активности, со можност за промени и дополнувања, а се во насока на подобрување на воспитно-образовниот процес.

Составен дел на Годишната програма за работа ќе бидат и инструментите за следење, анализирање и вреднување на остварените содржини од овој план и програма. Целта на нашето училиште е од година во година да ги подобруваме и модернизираме условите за работа и воспитно-образовната работа, со цел ученикот да усвои знаења, да ги развива способностите и вештините потребни за продолжување на школувањето и да ги продлабочи и прошири знаењата во функција на нивна практична примена, односно да се оспособи да го примени стекнатото знаење во разни области. Настојуваме континуирано да го усовршуваме наставниот кадар за квалитетно реализирање на планираните активности, да го унапредуваме квалитетот на наставата и постигањата на учениците и да го отвораме училиштето кон локалната средина и кон разни институтции и организации.

Планирањата за работа на ООУ„Дитуриа" Сарај, а вградени во Годишната програма на училиштето се темелат врз:

- План за развој на училиштето
- Извештајот за работа од учебната 2022/2023 год.
- Законот за основното образование;
- Наставниот план и програма за воспитно - образовна работа во основното училиште;

Годишната програма на ООУ „Дитуриа" се изработува врз:

- Најновите сознанија од советувањата, семинари,
- Педагошка литература и пракса и новата концепција за основно образование,
- Сознанијата добиени од стручното усовршување,
- Соработка со други училишта,

- Осовременување на училишниот простор, набавка на неопходни нагледни средства.
- Концепција за интеркултурно образование

1 Законско – нормативните определби:

1. Уставот на Република Македонија,
2. Законот за основно образование и воспитание во Република Македонија,
3. Наставни планови и програми по наставни предмети и подрачја, одобрени проекти од МОН и БРО на РМ,
4. Одобрени учебници од МОН и БРО на РМ,
5. Упатства, укажувања, документи, подсистемски акти, правилници од МОН на РМ и/или БРО во РМ, 6. Повелби на ООН за правата на детето и човековите права и слободи,
7. Статутот на ООУ “Дитуриа”- Скопје
8. Закони од интерес за дејноста на училиштето како правен субјект.

1.Општи податоци за основното училиште

1.1.Табела со општи податоци

Податоци	
Име на основното училиште	Дитуриа
Адреса, место, општина	ул. „4“ бр.105, Сарај- Скопје
Телефон	тел : 20 57 872
Факс	факс: 20 57 872
Веб-страница	dituria. edu.mk
Е-маил	dituriasaraj3@gmail.com
Основано од..	Општинско собрание на Општина Сарај
Верификација-број на актот	11-587 од 31.01.1986 - Скопје
Година на изградба	**1945/46**
Тип на градба	Тврда
Внатрешна површина на училиштето (m2)	4664
Училиштен двор (m2)	12000
Површина на спортски терени и игралишта	1277
Начин на загревање на училиштето	Централно греење, парно/нафта
Училиштето работи во смени	Во две смени
Број на паралелки	23 на две смени
Број на комбинирани паралелки	1
Јазик/јазици на кој/кои се реализира наставата во училиштето	Албански/босански/македонски
Во основното училиште има паралелки за ученици со посебни образовни потреби	1
Во основното училиште има паралелки од музичко училиште	нема
Во основното училиште има ресурсен центар	нема
Други податоци карактеристични за основното училиште	/

1.2. Органи на управување, стручни органи и ученичко организирање во основното училиште

Членови на училиштен одбор (име и презиме)	1. -претседател 2. - наставник 3. -наставник 4. -родител 5. -родител 6. родител 7. општина 8. ученички парламент 9. пред. ученички парламент
Членови на советот на родители (име и презиме)	Советот на родители брои вкупно 35 родители односно од секоја паралелка по еден родител. Списокот со име и презиме на родители претставници во Советот на родители ќе биде прикачен во прилози .
Стручни активи (видови)	Во нашето училиште имам четири стручни активи и тоа: − Актив за Спорт,Техника и Уметност − Актив на одделенска настава − Актив на јазично-општествената група предмети − Актив на Природно-математичката група на предмети
Одделенски совети (број на наставници)	Одделенски совет на одделенска настава Одделенски совет на предметна настава
Членови на училиштниот инклузивен тим (име и презиме)	Педагог/психолог Наставник Наставник Социјален работник Специјален едукатор Рехабилитатор Родител Родител директор
Заедница на паралелката (број на ученици)	25-30 Одговорни лица: Педагог – Шефике Ковачи Психолог – Рејхан Муртезани Дефектолог – Љуљзана Ибраими
Членови на ученичкиот парламент (број на ученици, име и презиме на претседателот на	Председателот ќе се избере после првата седница на Ученичкиот

ученичкиот парламент)	парламент односно во месец септември.
Ученички правобранител	Ученик Правобранител ќе се избере после првата седница на Ученичкиот парламент односно во месец септември.

2. Податоци за условите за работа на основното училиште

2.1. Мапа на основното училиште

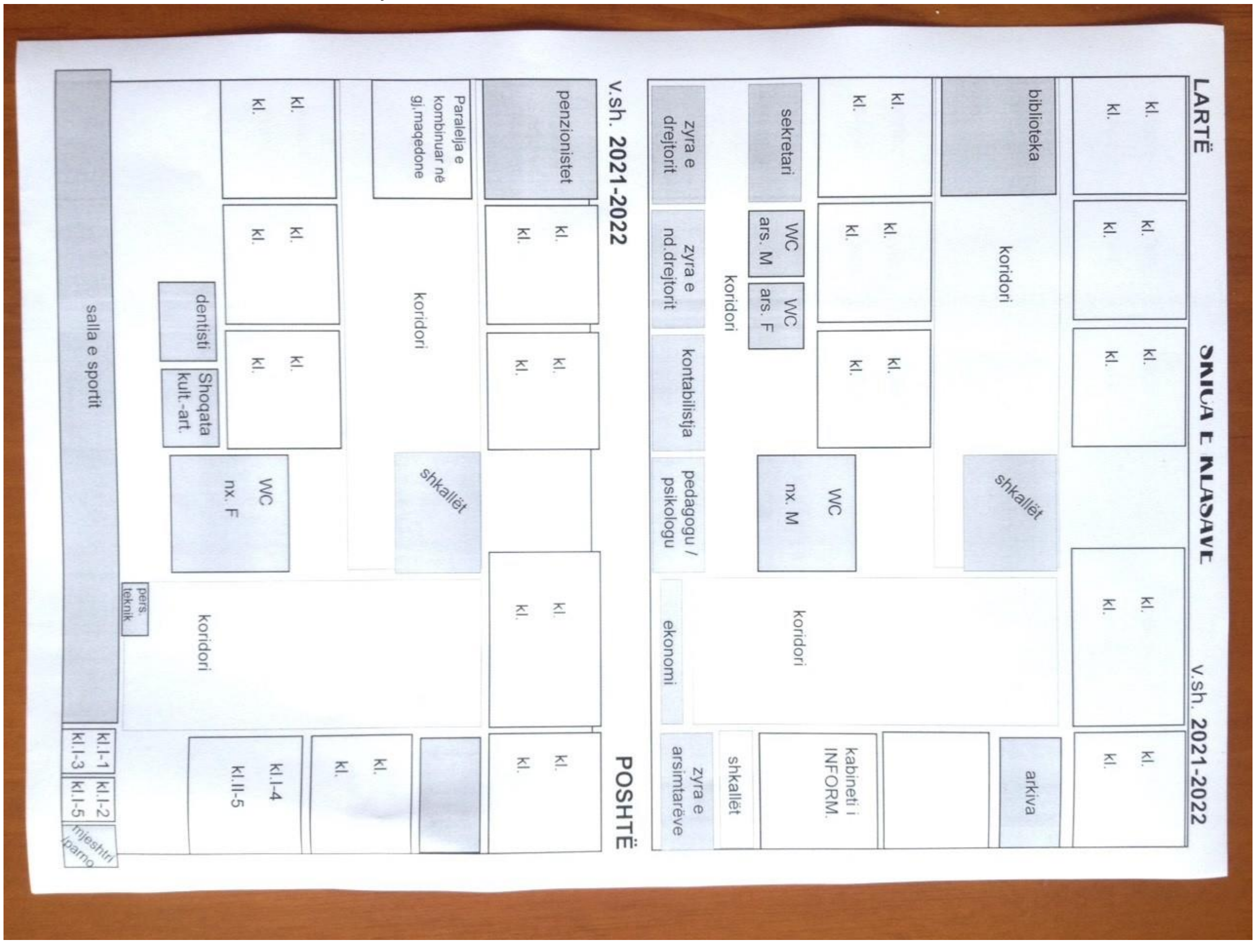

2.2. Податоци за училиштниот простор

Вкупен број на училишни згради	1
Број на подрачни училишта	2
Бруто површина	/
Нето површина	/
Број на спортски терени	1
Број на катови	2
Број на училници	23
Број на помошни простории	4
Училишна библиотека, медијатека	1
Начин на загревање на училиштето	нафта

2.3. Простор

Просторија	**Вкупен број**	**Површина (m2)**	**Состојба (се оценува од 1 до 5, согласно Нормативот од 2019 година)**	**Забелешка (се наведува потребата од дополнителни простории, реконструкции и сл.)**
Училници	23	1322	4	/
Кабинети	5	370	3	/
Библиотека	1	180	3	/
Медијатека	/	/	/	/
Читална	/	/	/	/
Спортска сала	1	570	4	/
Канцеларии	1	/	4	/
Училиштен двор	2	/	4	/
Заеднички простор за прослави	/	/	/	/
Кујна	2	188	2	/
Трпезарија	/	/	/	/
Друго	/	/	/	/

2.4. Опрема и наставни средства согласно „Нормативот и стандардите за простор, опрема и наставни средства“

Наставен предмет (одделенска и предметна настава)	Постоечка опрема и наставни средства	Потребна опрема и наставни средства
Информатика	20 компјутери, проектор, смарт табла.	Обновување на постоечката опрема со снабдување на компјутерски уред (компјутер,лаптоп или таблет за секој ученик и наставник соодветно), Интерактивен дисплеј за секоја училница
Биологија	Дигитален микроскоп, дигитален термометар со сонди Апарат за мерење, Хербариум , Магнетни таблети микроскопски препарати -25 опсег за ботанички, Микроскопски препарати за бактерии, Микроскопски препарати за хистологии, Микроскопска чаша за употреба на микроскоп, Чаши за лабораторија Pipeta, 15x 150 mm Проектор, смарт таблет, компјутер , епруветка со различни величини Мензура, Спиртуозни лампи, ,Ножов сет,Пинцети, Скалпер,Микробиолошки игли, Лабораторни игли со различни ml,Дигитални ваги,Модел на дигестивната система,Модел на органите,,Модел на репродуктивниот система,Модел на респираторната систем,Модел на респираторниот систем,Модел на бубрези, Модел на ДНК, Модел на уво нос и грло, Модел на вилица. Проектор, смарт табла,	Метален статив, клеми епрувети, аналитичка вага, мензури, ерлеммаер, ботанички зоо апарати, постер за крвоносен систем, градба на череп, модел на череп, модел на бели дробови, постер за градба на око и постер за градба на уво Математика-Физика Рачуналки, графоскоп, маса за графоскоп, комплет прибор за цртање (линијар, рамнокрак правоаголен триаголник, правоаголен триаголник со агол 60 степени, шестар агломер), Жичани модели на 3Д форми, комплет дидактички материјали (меморискиi картички, бројна низа, карти со стрелки-природни и децимални броеви), Модел на цело-дропки, пластични модели на геометриски тела, демонстратор за прв Њутнов закон, демонстратор за магнетно поле, основна акумулаторска келија, демонстратор за Паскалов закон, сврзани садови, звучна вилушка, комплет леќи, електро магнет, прачќест

	компјутер, епрувата, сталажа за епрувети, штипка за епрувети, штипка за епрувета, лакмус плав, лакмус црвен, магнезиумова лента, термометар, термометар, пикатор за пипети, мензура, чаша елермаер, стоно стакло, четка, монокуларен школски микроскоп, покровно стакло, предметно стакло, Биологија модел на скелет, модел на окоторзо средно, модел на срце, модел на панкреас и црн дроб, модел на провидни бели дробови, модел на мозок, модел на бубрег, прибор за дисекција	магнет, потковичест магнет, Паскалова топка, демонстратор- топлинско ширење на телата, Електроскоп, логички плочки, ебонитна најлонска прачка, ебонитна стаклена прачка, топломер, лупа, амперметар, волтметар, компас, индуктометар и модели на атоми Обновување на дел од комплетот за цртање, модели 3Д формидрвени, круг дрвен-претставување на дропки со поделба на кругот, модели на 2Д форми и танграми Лостови со тегови за лостови, статив за демонстрирањесложување на сили, хидростатичка вага, термометар, њутнова цевка, спирали, калолиметар, термос, амперметар, волтметар, електроскоп, комплет за вежби од топлина, уред за утврдување брзина на звук, маквелово тркало, макари со комплет тегови, инфлуентна машина, фарадеев кафез, отпорници, батерии, сијалички, модел на електромотор, модел на генератор, рачен генератор, звучни вилушки со резонатор, комплет за вежби по механика, оптичка клупа, спектрометар, спектроскоп и демонстратори за втор и трет Њутнов закон
Историја	Историски атлас, историски карти	
Географија	Географски карти, Глобус	
Друга опрема	Интерактивна табла	
Музичко образование		
Физичко образование	Проектор, смарт табла,	

	компјутер, Јарец јуниор, отскочна даска, вага за висина, душек за физичко,	
Математика	Вага за еднаквост , Модел на куб , Вертикален бројчаник , Модели на форма 3д ,Комплети за геометрија и 2 триаголници .Проектор, смарт табла, компјутер, модел на куб, голем саат(часовник), двострана плочка за геометриски фигури, геометриски фигури за волумен, модел на цело(дропки), вертикален бројач сметало, дрвени тела по геометрија	
Физика	Електричен решов ,метални ленти 3м , метална вага, Дигитална вага , комплет за електростатика , ЕЛЕКТРОСКОП , Магнетни игли , осцилоскоп , Различни мензури со различни милилитри ,Чњлични лабораториски чаши , електричен бокал ,Демонстрација на Паскалов закон , Дигитални термометри , Светилки , Динамометри и ласерски показатели.	
Хемија	Канта за отпадоци , ПП апарати , Кутија со помошни препарати за Прва Помош, Табела за периодичен систем , лабораториски епрувети , челични лабораториски чаши ччелична инка , Челични реагенси , Пипети , Спиртуозни лампи со капак и регулатор со капацитет 85 мл,заштитни лабораториски очила ,дигитална лабораториска вага ,електричен решов ,дигитален термометар ,	

	модел за молекули , лабораториски мантил според големина.	

2.5. Податоци за училишната библиотека

Ред.број	**Библиотечен фонд**	**Количество**
1	Учебници	2043
2	Лектири	4881
3	Стручна литература	/
4	Вкупен библиотечен фонд	6924

2.6. План за обновување и адаптација во основното училиште во оваа учебна година

Што се преуредува или обновува	**Површина во m^2**	**Намена**
Реновирање на спортска сала , Реновирање на наставничка канцеларија во ООУ Дитуриа-Сарај , Реновирање на некои канцеларии на стручни соработници , реновирање на фасада и кров,реновирање на санитарни јазли итн.		За реализација на поефикасни часови, одстранување на ризици од опаѓање на плафонот и повреди на наставниците и учениците.
Санитарни јазли во ЦОУ во Сарај и во ПОУ Љубин		За ученици и наставници
Се предвидува изградба на нова спортска сала во подрачното училишен објект во ПОУ Љубин и поставување на ограда		За реализација на современа настава и со современи помагала и средста кои се неопходни (соблекувалници, топки, душеци исл.

3. Податоци за вработените и за учениците во основното училиште

3.1. Податоци за вработените кои ја остваруваат воспитно-образовната работа

Ред. бр.	Име и презиме	Година на раѓање	Звање	Степен на образо-вание	Работно место	Ментор/ советник	Години на стаж
1	Хатеме Рустеми	1986	Проф.по одд. н.	ВСС	одд. настава	/	
2	Бисерка Мухиќ	1975	Проф. по француски јазик	ВСС	француски јазик	/	
3	Џевџет Фејзула	1972	проф. по одд. н.	ВСС	одд. настава		
4	Афрдита Ејупи	1970	проф. по одд. н.	ВСС	одд. настава		
5	Мевлуде Исени Рамадани	1976	проф. по германски јазик	ВСС	германски јазик		
6	Ѓулизар Фејзула	1975	проф. по албански јзик	ВСС	албански јазик		
7	Фатиме Фета	1984	проф. по одделенска настава	ВСС	одд. настава		
8	Мурсел Адеми	1980	наставник по ОТП	ВШС	наставник по ОТП		
9	Исние Сулејмани	1967	проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
1	Факета Личина	1965	наставник по математика-физика	ВШС	наставник по математика физика		
11	Хаки Рустеми	1963	проф. по албански јазик	ВСС	помошен директор		
12	Зулфи Мустафа	1962	наставник по физика	ВШС	наставник по математика-физика		
13	Алмедина Бегановиќ	1980	наставник по ОТП	ВШС	наставник по ОТП		
14	Садет Салиу	1972	проф по одд.	ВШС	одд. настава		

			Настава				
15	Фаик Алими	1960	наставник по математика	ВШС	математика		
16	Несиха Ибраими	1964	професор по одд.настава	ВСС	Одд.настава		
17	Љек Зајази	1969	наставник по физичко	ВШС	физичко		
18	Афрдита Исаи	1960	наставник по математика-физика	ВШС	математика		
19	Кевсер Демири	1961	наставник по биологија	ВШС	биологија		
20	Зејнеп Зумери	1965	наставник по музичко	ВШС	музичко		
21	Бурханедин Сали	1983	проф. по англиски јазик	ВСС	англиски ј.		
22	Мирвете Хајрулахи	1964	наставник по одделенска настава	ВШС	одд. настава		
23	Илиријана Топојани	1967	дипломиран воспитувач	ВСС	одд. настава		
24	Фатиме Адеми	1965	наставник по одд. настава	ВШС	одд. настава		
25	Ферид Адеми	1968	наставник по одд. настава	ВШС	одд. настава		
26	Вљора Кики Арбнори	1973	проф. по албански јазик	ВСС	албански јазик		
27	Изета Бабачиќ	1970	проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава	ментор	
28	Имран Весели	1968	проф. по одделенска настава	ВСС	одд. настава		
29	Зеќир Ибраими	1967	проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
30	Рамиза Дрндар	1962	наставник по македонски јазик	ВШС	македонски јазик		
31	Шабан Рустеми	1962	наставник по ОТП	ВШС	ОТП		
32	Киро Мирчевски	1971	дипл. наставник по музичко обр.	ВСС	музичко о.		

33	Шќипе Шакири	1979	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
34	Рамадан Сејфула	1960	наставник по историја-географија	ВШС	историја		
35	Ваљон Кадриу	1980	дипл. професор по физичко о.	ВСС	физичко о.		
36	Санела Тариќ	1978	проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
37	Сафије Бајрами	1967	дипл. професор по одд. настава	ВСС	одд. настав		
38	Фердез Фејзула	1968	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
39	Ерол Рамадани	1966	дип. проф.по одд. настава	ВСС	одд. настава		
40	Јетмир Мухареми	1985	дипл. професор по албански јазик	ВСС	албански јазик		
41	Нурије Фетаху	1988	дипл. толкувач албански-англиски јазик	ВСС	англиски јазик		
42	Нурхане Весели	1989	дипл. профеоср по албански јазик	ВСС	албански јазик		
43	Фатиме Фејзула	1989	дипл. профеоср по албански јазик	ВСС	албански јазик		
44	Хирфете Исмаили	1984	дипл. инжинер по хемија	ВСС	хемија		
45	Минесере Гани	1991	дипл. професор по англиски јазик	ВСС	англиски јазик		
46	Калтрина Мемети Белури	1984	дипл. проф. по англиски	ВСС	англиски ј.		
47	Селма Муареми	1983	дипл. проф. по одд.	ВСС	одд. настава		

			настава				
48	Аљкан Бајрами	1987	дипл. проф. по историја	ВСС	историја		
49	Бесфорт Муса	1987	дипломиран професор по англиски јазик	ВСС	англиски јазик		
50	Шериф Јакупи	1956	дипл. професор по ОТП	ВСС	ОТП		
51	Сабајет Муртезани	1986	дипл. професор по ликовно	ВСС	ликовно о.		
52	Беарка Саиди	1978	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
53	Сенада Бабачиќ	1981	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
54	Лејла Абази	1989	дипл. проф. по германски јазик	ВСС	германски јазик		
55	Верица Растодер	1967	дипл. професор по одд. настава	ВСС	одд. настава		
56	Мифтар Амети	1987	дипл. професор по информатика	ВСС	информатик а		
57	Бујар Љубовци	1989	дипл. професор по англиски ј.	ВСС	англиски ј.		
58	Нусран Мегди	1989	дипл. професор по англиски јазик и литература	ВСС	англиски ј.		
59	Гзим Мамути	1991	дипл. професор по физичко и здравствено о.	ВСС	физичко. о.		
60	Линдита Максути-Фета	1990	дипл. професор по англиски јазик	ВСС	англиски		
61	Мамуд Ќаили	1979	дипл. проф. по физичко и здравствено	ВСС	физичко о.		

			обр.				
62	Ганимет Бајрами	1975	дипл. професор по албански јазик и книжевност	ВСС	албански ј.		
63	Кадиме Османи	1999	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
64	Зелиџе Весели Исмани	1981	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
65	Алма Шукурица	1988	дипл. наставник по географија	ВСС	географија		
66	Арбнора Амети	1994	дипл. проф. по математика	ВСС	математика		
67	Фатиме Османи	1992	дипл. професор по биологија	ВСС	биологија		
68	Ибраим Неџипи	1990	дипл. професор по англиски	ВСС	англиски ј.		
69	Азизе Џемаљи	1992	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
70	Џемиље Арифи	1992	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
71	Артан Мустафа	1993	дипл. саксофонист	ВСС	музичко о.		
72	Мејреме Весели	1982	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
73	Јета Ибраими	1992	дипл. толкувач албанско македонски	ВСС	македонски		
74	Азра Суловиќ	1985	студент на Филозофски факултет	ССС	историја		
75	Рефадије Пајазити	1978	студент на ДТУ - економски	ССС	математика		
76	Нимет Беќури	1971	дипл. на ДТУ бизнис	ВСС	математика		

			администрација				
77	Бехија Хусковиќ	1967	м-р Филолошки науки- босански јазик	ВСС	босански ј.		
78	Сумеја Рамети	1984	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
79	Селиме Рамадани	1972	дипл. профеоср по одд. настава	ВСС	одд. настава		
80	Јусуф Асани	1987	дипл. професор по предучилишно воспитание	ВСС	одд. настава		
81	Зерина Личина	1991	дипл. проф. по англиски јазик	ВСС	англиски јазик		
82	Аида Личина	1984	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
83	Синан Аслани	1988	дипл. проф. по предучилишно воспитание	ВСС	одд. настава		
84	Семира Рамадани	1990	дипл. професор по одд. настава	ВСС	одд. настава		
85	Везира Идризовиќ	1986	дипл/ ликовен педагог со сликарство	ВСС	ликовно о.		
86	Али Неџипи	1993	дипл. проф. по физичко и здравсвено воспитување	ВСС	физичко о.		
87	Вулнет Ковачи	1996	студент на Филозофски факултет	ССС	историја		
88	Фленза Шатку	1978	дипл. професор по албански јазик	ВСС	албански јазик		
89	Аида Љоки	1975	дипл. проф. по албански јазик и	ВСС	албански јазик		

			книжевност				
90	Љоки Зулејха		дипл. толкувач и преведувач на македонски јазик	ВСС	македонски јазик		
91	Буран Асани	1992	средноучилиште	ССС	физичко о.		
92	Ваиде Фета	1980	Дипл.професор по математика	ВСС	математика		
93	Елхаме Дураку	1989	дипл. толкувач и преведувач на македонски јазик	ВСС	македонски јазик		
94	Шејнуре Реџепи	1994	дипл. инжинер по биологија	ВСС	биологија		
95	Мирјета Исмаили	1996	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
96	Арсим Ибраими	2000	Дипл.проф.по географија	ВСС	географија		
97	Шќипе Сејди	1985	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
98	Љавдрим Асани	1996	дипл. проф. по физичко и здравствено образование	ВСС	физичко о.		
99	Макфире Синани	1993	дипл. професор по исламски науки	ВСС	Етика на религии		
100	Макфире Сулејмани	1983	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
101	Сара Фета	1998	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
102	Семине Исмани	1997	дипл. проф. по одд. настава	ВСС	одд. настава		
103	Есран Неџипи	1990	дипл. на англиски јазик	ВСС	англиски		

104	Ајнур Адем	1998	Дипл.проф погерм .јазик	ВСС	Германски ј.		
105	Бесарт Белули	1998	дипл. проф. по физичко и здравствено образование	ВСС	физичко о.		
106	Кадир Неципи	2000	дипл. проф. по физичко и здравствено образование	ВСС	физичко о.		
107	Нуран Локи	2000	дипл. на англиски јазик	ВСС	англиски		

3.2. Податоци за раководните лица
(Се наведуваат основните податоци за директорот, помошникот на директорот).

Ред. број	**Име и презиме**	**Година на раѓање**	**Звање**	**Степен на образо-вание**	**Работно место**	**Ментор/ советник**	**Години на стаж**
1	Зеко Абази	1963	дипл. професор по географија	ВСС	Директор		
2.	Хаки Рустеми	1963	проф. по албански јазик	високо	помошен директор		

3.3. Податоци за педагошко-психолошка служба

Ред. број	**Име и презиме**	**Година на раѓање**	**Звање**	**Степен на образ о-вание**	**Работно место**	**Ментор/ советник**	**Години на стаж**
1.	Рејхан Муртезани	1989	дипломиран психолог	ВСС	психолог		
2.	Љуљзана Ибраими	1998	дипл. логопед – медицински науки	ВСС	специјален едукатор		
3.	Шефике Ковачи	1997	Професионален педагог	студент	педагог		
4.	Зулејха Елмази	1990	Наст.по географија	средно	библиотекист		

3.4. Податоци за вработените административни службеници
(Се наведуваат основните податоци за вработените административни службеници).

Ред. број	**Име и презиме**	**Година на раѓање**	**Звање**	**Степен на образо-вание**	**Работно место**	**Години на стаж**
1.	Рефедие Пајазити	1986	економист	ВШС	сметководител	
2.	Џемаил Реџепи		дипломиран правник	ВСС	секретар	
3.	Валбона Џемаили	1983	Средно учулиште	ВШС	архивар	

3.5. Податоци за вработените помошно-технички лица

(Се наведуваат основните податоци за вработени лица кои вршат помошно-технички работи).

Ред. број	Име и презиме	Година на раѓање	Звање	Степен на образо-вание	Работно место	Години на стаж
1.	Фарија Реџепи	1973	основно образование	осн.	хигиеничар	11
2.	Орхан Ибраими	1965	Средно училиште и занаети	ССС	хаусмајстор	33
3.	Весна Ристеска	1966	основно образование	осн.	хигиеничар	31
4.	Абдула Ибраими	1963	основно образование	осн.	хигиеничар	32
6.	Бахрија Шкријељ	1967	основно образование	осн.	хигиеничар	23
7,	Реџеп Љатифи	1968	основно образование	осн.	хигиеничар	10
8.	Афир Идризи	1965	основно образование	осн.	хигиеничар	17
9.	Руфадије Абази	1967	основно образование	осн.	хигиеничар	6
10.	Мирсад Љоки	1981	сообраќаен технич	ССС	домаќин	14

			ар			
11.	Фикрета Хадровиќ	1972	конфекциски техничар	ССС	хигиеничар	2
12	Мухамет Зеќири	1965	електротехничар	ССС	ложач на парни котли	1
13	Авдилкерим Саити	1965	средно образование	ССС	хигиеничар	1
14.	Хајрија Личина	1884	средно образование	ССС	хигиеничар	1
15.	Селма Спахиќ	1979	средно образование	ССС	хигиеничар	1
16.	Орхан Ковачи	1982	средно образование	ССС	хигиеничар	1

3.6. Податоци за ангажираните образовни медијатори

Ред. број	Име и презиме на образовниот медијатор	Година на раѓање	Звање	Степен на образование	Години на стаж	Временски период за кој е ангажиран образовниот медијатор
	/	/	/	/	/	/
	/	/	/	/	/	/
	/	/	/	/	/	/

3.7. Вкупни податоци за наставен и ненаставен кадар

(Унифицирана табела: вкупен број на вработени, структура на вработени, степен на образование, стаж на вработените, етничка припадност, директор, помошник или заменик директор, наставен кадар, стручни соработници, административни работници, техничка служба, образовни медијатори (доколку има ангажирано училиштето).

Кадар	**вкупно**	**Етничка и полова структура на вработените**											
		Македонци		**Албанци**		**Турци**		**Срби**		**Роми**		**Бошњаци**	
		м	**ж**	**м**	**ж**	**м**	**ж**	**м**	**ж**	**м**	**ж**	**м**	**ж**
Број на вработени	129	1	2	66	43								17
Број на наставен кадар	100	1	1	33	54								11
Број на воспитувачи					2								
Број на стручни соработници					4								
Администра-тивни работници				1	3								
Помошно-технички кадар	16		1	8	3								4
Директор	1			1									
Помошник директор	2			2									1
Образовни медијатори (доколку се ангажирани во училиштето)													

3.8. Вкупни податоци за степенот на образование на вработените

Образование	Број на вработени
Последипломски студии-втор циклус	/
Високо образование	85
Виша стручна спрема	20
Средно образование	16
Основно образование	8

3.9. Вкупни податоци за старосната структура на вработените

Години	Број на вработени
20-30	36
31-40	56
41-50	30
61 - пензија	7

3.10. Податоци за учениците во основното училиште

(Се наведуваат членовите на комисијата за запишување на учениците, се пополнува унифицирана табела: број на ученици, етничка и родова структура на ученици. Доколку училиштето има повеќе подрачни училишта, оваа табела треба да се пополни за секое подрачно училиште одделно).

ОДД.	**Бр.на паралелки**	**Бр.на ученици**	**Етничка структураи пол на ученици**											
			Мак.		**Алб.**		**Турци**		**Бошњаци**		**Роми**		**Други**	
			м	**ж**	**м**	**ж**	**м**	**ж**	**м**	**ж**	**м**	**ж**	**м**	**ж**
I	8	155			90	56			3	3	1	2		
II	8	168			71	84			12	1				
III	7	180			78	92			7	3				
I-III	**23+1**	**500+3=503**			**239**	**232**			**22**	**7**	**1**	**2**		
IV	7	175			100	67			5	3				
V	7	179			91	78			8	2				
IV-V	**14**	**354**			**191**	**145**			**13**	**5**				
VI	8	176			84	88			2	2				
VII	6	156			80	68			4	4				
VIII	7	167			93	62			8	4				
IX	7	139			68	65			4	2				
VI-IX	**28**	**638**			**325**	**283**			**18**	**12**				

ПЛАН ПРОГРАМА ЗА СТРУЧЕН АКТИВ -ВЕШТИНИ

Координатор на стручен актив: 1.Себајете Муртезани

ЛИКОВНО ОБР. Себајет Муртезани
Везира Идризовиќ

МУЗИЧКО ОБР. Зејнепе Зумери
Артан Мустафа
Киро Милчевски

ФИЗ.ОБР.И ВОСП. Валон Кадриу
Махмуд Ќаили
Али Неџипи
Гзим Мамути
Бурхан Асани

ОТП-ИНФОРМАТ. Шабан Рустеми
Шериф Јакупи

Мифтар Амети

Време на реализација	Активности на активот	Реализатори
Септември	Формирање на активот	
	Избирање на претставник на активот	
	План програма за работа на активот	
Октомври	Теориски час	Бурхан Асани
Ноември	Практичен час	Шабан Рустеми
Декември	Теориски час	Исмет Чалаковиќ
Февруари	Практичен час	Фета Фетаху
Март	Практичен час	Везира Идризовиќ
Април	Теориски час	Мифтар Амети
Мај	Практичен час	Гзим Мамути

ПЛАН ПРОГРАМА ЗА СТРУЧЕН АКТИВ - ОПШТЕСТВЕНИ НАУКИ

Координатор на стручен актив: 1.Алкан Бајрами

ИСТОРИЈА

Алкан Бајрами

Вулнет Ковачи

ГЕОГРАФИЈА

Рамадан Сејфулах
Мирјета Мустафа
Бурим Јакупи
Алма Шукурица

ЕТИКА

Макфире Пајазити
Шабан Алиу

Време на реализација	Активности на активот	Реализатори
Септември	Формирање на активот	
	Избирање на претставник на активот	
	План програма за работа на активот	
Октомври	Теориски час	Вулнет Ковачи
Ноември	Практичен час	Мирјета Мустафа
Декември	Теориски час	Макфире Пајазити
Февруари	Практичен час	Рамадан Сејфулах
Март	Практичен час	Бурим Јакупи
Април	Теориски час	Шабан Алиу
Мај	Практичен час	Инес Реџиќ

4. Материјално-финансиско работење на основното училиште

Материјално- финансиското работење на училиштето, како што е во пракса и оваа учебна година ќе е во согласно сите законските норми за кои надлежни се директорот и Училишниот одбор кој редовно е запознаен со финансиското работење на училиштето.

Контролата на законското работење ќе ја врши општината, МОН, државниот завод за ревизија и УЈП преку доставување на годишен финансиски план и финансиски извештаи од страна на училиштето. Финансикиот план и извештаите од финансикото работење ќе го изработува сметководителот и ќе ги доставува до директорот, а потоа ќе се усвојуваат од страна на училишниот одбор.

Раководството во текот на годината ќе ги користи сите механизми за стекнување на дополнителни финансиски средства со кои ќе се овозможува подобрување на условите за настава во училиштето, како и тековно одржување на училишната зграда и обезбедување да се подобрат условите за престој во истата. Во училиштето за секоја јавна набавка ќе се формираат комисии во кои задолжително има барем еден член од УО кој што еднаш месечно добива извештај за финансиските активности и финансиската состојба на училиштето и редовно го следи наменското трошење на буџетот со цел да добие подобрување на квалитетот за потрошените финансиски средства.

Сметководителот изработува финансов годишен план за сметките со кои работи училиштето. Покрај ова, сметководителот ќе изработува месечен план тромесечен план и извештај за потрошените средства во текот на секој месец, директорот на училиштето ги разгледува и потпишува и истите се праќаат во општината. Сметководителот заедно со директорот и лиценцираното лице за јавни набавки на училиштето изработуваат план за јавни набавки каде како и вообичаено ќе се води сметка за домаќинското работење со финансиите при тоа имајќи ги во предвид, потребите на вработените, подобрувањето на инфраструктурата, како и матерјалните и хигиенските услови во училиштето.

Овој план, како и секој негова промена во согласност со Правилникот за јавни набавк, ќе се разгледуваат и усвојуваат на училишнен одбор. Училишниот одбор е запознаен со сите финансиски активности во училиштето.

Советот на родители преку своите претставници - членови на училишен одбор ќе се информираат за планот и реализацијата на јавните набавки што се спроведуваат во училиштето и учествуваат со свои претставници во јавните набавки што се поврзани со учениците.

Врз основа на горенаведеното во учебната 2023/24 год. планирано е да се набавуваат средства за хигиена, средства за редовна, набавка на нагледни средства и помагала, набавка на ИТ опрема наменета за наставниот кадар, набавка на канцелариски материјали и тонери, набавка на услуги за систематски преглед на вработените, семинари и обуки на вработените, набавка на услуги за поправка и одржување на ИТ опремата набавка на екстра лесно гориво за греење, на осигурување и на електрична енергија (како групни набавки на ниво на општина Сарај), набавка на пелети за греење, како и набавки за градежни работи дадени во Годишната програна за работа на училиштето. Сите овие набавки ќе се спроведуваат исклучиво почитувајќи го Законот за јавни набавки.

5. Мисија и визија

М И С И Ј А   Н А   У Ч И Л И Ш Т Е Т О

Училиштето е јавна воспитно образована установа во која учениците се стекнуваат со квалитетни знаења. Нуди просторни услови и опремненост, кои постојано се подобруваат. Промените ги прифаќа како патување на кое перманентно се соработува со родителите, институциите и локалната средина. Училиште со современ образовен процес кое нуди поддршка на детските права и мултикултурализмот, инклузивноста, ефективноста, здравјето, сигурноста и безбедноста и услови за квалитетна, ефикасна и ефективна настава преку која се изградуваат личности со развиена свест и способности за колективен и индивидуален развој и оспособени за живеење во мултиетничко општество. Училиште кое перманентно вложува во професионалниот развој и меѓусебната соработка на воспитно-образовниот кадар, работиме по високи етички стандарди.

В И З И Ј А   Н А   У Ч И Л И Ш Т Е Т О

Училиштето ќе биде посакувана средина во која учениците ќе напредуваат според своите индивидуални способности, ќе се почитуваат учениците, ќе се негува позитивна училишна клима, професионализмот во работата и градењето на демократски односи. Преку интерактивна соработка меѓу учениците, наставниците и родителите да се изгради модерно учење според светските стандарди така што со заедничка сила и тимска работа, професионалност и одговорност, да дадеме се од себе визијата да стане реалност.

Што сакаме да постигнеме?

подобрување на условите за работа на сите инволвирани во воспитно – образовниот процес, континуиран напредок и постигнување подобри резултати. Зајакнување на дидактичкиот триаголник, поширока соработка со лакалната самоуправа во реализација на нашите стратешки цели во училиштето и повисок степен на знаења кај учениците, соработка во сферата на мултикултурализмот, подигање на свеста кај учениците со примена на современа настава, меѓусебна соработка, тимска работа.

На кој начин би го постигнале тоа?

Преку аплицирање на разни проекти поврзани со образованието организирани од страна на МОН, БРО, УСАИД, УНИЦЕФ исл. . Преку перманентно учество на семинари и обуки кои придонесуваат за современото учење, стекнување на нови методи и страгегии за професионален развој на наставничкиот кадар организирани од БРО, МЦГО, УНИЦЕФ исл. Исто така и преку ерасмус+ проекти и етвининг проекти што веќе од учебната 2022/2023 нашето училиште има договор за реализација на два проекти на етвининг програмата со странски училишта: Турција, Португалија, Италија, Романија. (еден е реализиран. Преку учество во разни натпревари организирани од страна на општината, МОН, БРО , други иниститиции и сојузи исл. Исто така и преку меѓусебна соработка меѓу наставниците, директорот и педагошката служба, со позитивна клима во секоја смисла која ја нуди училиштето (простророни капацитет, насовремени дигитални алатки како проектори и смарт табели, интернет исл. Однапред предвидени акциски планови за учебната 2023/2024.

6. „LESSONS LEARNED“- Веќе научено/стекнати искуства

Во текот на 180 наставни дена во учебната 2022/2023 год.беше реализирана повеќе од 90% од Годишната програма. Успешно беа реализирани наставните програми по сите наставни предмети, додека дополнитена и додатна настава се организираше според потребите на учениците. Оваа учебна година настава посетуваа и успешно го завршија одделението 1568 ученици од прво до девето одд. во рамки на 64 паралелки од I до IX одделение. Описно оценување беше применувано во , I и II III деветолетка. За успешно постигнување на поставените цели училиштето најмногу ги користи искуствата добиени од следниве релевантни извори:

Одлуки и препораки од Училишниот одбор и Советот на родители;

Анализи и заклучоци од извештајот од спроведенета Самоевалуација за работа на училиштето

Развојна програма на училиштето

Анализи и искуства од работењето на Наставнички совет, Одделенски совет, Стручни активи; Извештаи од реализација на наставните планови и програми;

Стекнати знаења и компетенции од посетени обуки, семинари и работилници;

Правилници за работа и етички кодекси за сите целни групи;

Критериуми и стандарди за оценување на постигањата на учениците;

Примена на ИКТ во наставата и воннаставните активности;

Реализација на воннаставни активности, секции, проекти и слободни ученички активности преку:програма за интеграција на еколошката едукација во образовниот систем, проекти за меѓуетничка интеграција во образованието, мултикултурализмот (МОН, МИО–УСАИД/МЦГО,),проекти од Еразмус + програмата (К2).

7. Подрачја на промени, приоритети и цели

Цели на училиштето се подобрување на условите за работа на сите инволвирани во воспитно – образовниот процес, континуиран напредок и постигнување подобри резултати. За реализација на овие цели, тргнувајќи од Програмата за развој, Само евалуацијата на училиштето и Извештајот од интегралната евалуација од ДПИ ги истакнуваме следните приоритети кои припаѓаат во седумте подрачја на опсервација на основното училиште:

Подрачја на промени:

➢ Подигање на квалитетот на наставата преку подобрување на професионалните компетенции на наставниот кадар.

➢ Осовременување на наставата

➢ Подобрување на условите за реализација на воспитно – образовната работа во училиштето

➢ Зајакнување на демократската партиципација на учениците и меѓуетничката интеграција во училиштето

Приоритети и стратешки цели:

➢ Поголемо учество на обуки и обезбедување на финансиска поддршка на наставниците и стручните соработници за професионален развој

➢ Осовременување на наставата преку примена на интерактивни методи и современи техники на учење, пременување на училиштето со нова ИКТ технологија, обезбедување на ИКТ технологија за работа со деца со посебни образовни потреби

➢ Подобрување на материјално-техничките услови во кои се реализира наставата

➢ Вклучување на учениците во иницијативи и давање предлози за низа активности за позитивна промена и зајакнување на демократската партиципација на учениците и меѓуетничката интеграција во училиштето.

Приоритетно подрачје на промени	Подигање на квалитетот на наставата преку подобрување на професионалните компетенции на наставниот кадар.
Цели Поголемо учество на обуки и обезбедување на финансиска поддршка на наставниците и стручните соработници за професионален развој. **Очекувани исходи** Подигање на квалитетот на наставата преку подобрување на професионалните компетенции на наставниот кадар. **Задачи** чи : • Поврзување на планот за професионален развој со професионалните компетенции за наставници и менторирање на новите наставници	

• Излегување во пресрет на потребите на учениците • Социјална и образовна инклузија

Активности	**Индика-тори за успех**	**Носители на активностите**	**Временска рамка за имплементација**	**Ресурси**	Тим за следење на реализа-цијата на актив-ностите
Обука за професионалните компетенции и изготвување на менторска програма врз основа на истите	-Обучени наставници за изработка на личен план за професионален развој и менторска програма - Современа и поквалитетна настава - Работа со ученици со посебни потреби и талентирани ученици	Директор Стручна служба	Септември Октомври Ноември	Работни листови Личен план за професионален развој	Директор Тим за професионален развој
-Работилница за поуспешно следење на когнитивниот, социоемоционалниот и психомоторниот развој на учениците. - посета на часови за поддршка на наставниците	Зголемени компетенции на наставниците за излегување во пресрет на учениците	Тим за професионален развој	Септември Јуни	Скала за проценка, анализи од извештаи	Тим за следење на реализа-цијата на актив-ностите Психолог
--обуки за работа со	Зголемени	Стручна служба	Септември 2023- Јуни 2024	-Чек листи -	Стручна служба

ученици со посебни образовни потреби, талентирани и надарени	компетенции на наставниците Подигање на квалитетот на наставата			Листи за следење на постигањат а и напредокот на учениците - рефлексија на наставникот - планирања та на наставникот	директор

Приоритетно подрачје на промени	Осовременување на наставата.

Цели Подигање на квалитетот на настава преку примена на современи методи и техники, опремени кабинети и училници, подобри услови за работа за правилен развој на учениците.

Очекувани исходи Современа и поквалитетна настава, зголемени компетенции на наставниците за примена на современи нагледни средства, подобар напредок на учениците со посебни образовни потреби.

Задачи
Подобрување на квалитетот на наставата преку примена на современи методи и техники
• Збогатување на училиштето со нагледни средства
• Опремување на училниците со нов училишен инвентар

Активности	**Индика-тори за успех**	**Носители на активностите**	**Временска рамка за имплементација**	**Ресурси**	Тим за следење на реализа-цијата на актив-ностите
-Обуки за современи методи и техники во наставата - посета на часови -увид во планирањата на натавниците -состаноци на стручни активи,дискуси	- Зголемени компетенции кај наставниците - Современа и поквалитете	Директор Стручна служба Наставници	Август 2023 - Јуни 2024	- формулари за посета - наставнички портфолија	Директор Тим за професионален развој

и	тна настава				
-Работилница за поуспешно следење на когнитивниот, социоемоционалн иот и психомоторниот развој на учениците. -посета на часови за поддршка на наставниците	Зголемени компетенции на наставниците за излегување во пресрет на учениците	Тим за професионале н развој	Септември 2022- Јуни 2023	Скала за проценка, анализи од извештаи	Тим за следење на реализа-цијата на актив-ностите Психолог
-обуки за работа со ученици со посебни образовни потреби, талентирани и надарени	Зголемени компетенции на наставниците Подигање на квалитетот на наставата	Стручна служба	Септември 2023- Јуни 2024	-Чек листи -Листи за следење на постигањата и напредокот на учениците -рефлексија на наставникот -планирањата на наставникот	Стручна служба директор
-индентификација на потребите на наставниците -набавка на приоритетни нагледни средства (компјутери, смарт табли,нагледни средства	-Опремени кабинети и училници со современи нагледни средства,таблети,компјутери,С	Директор Стручна служба Наставници	Август 2023- Јуни 2024	-анкета за потребите на наставниците -спроведување на постапка за јавна набавка -поддршка од локалната	Директор Психолог Наставници

според пропишаните нормативи за уредување на училниците,ИКТ технологија за деца со ПОП)- примена на	март табли ,ИКТ за деца со ПОП за поквалитетна настава - Работа со ученици со ПОП			заедница	
- индентификација -формирање на тим за јавна набавка - спроведување на постапката - набавка и распоредување на инвентарот	-Подобри услови за работа за правилен развој на учениците	Тим за јавна набавка Директор Хаус мајстор	Август 2023 Септември 2024 Октомври 2023	-План за јавна набавкапонуди од добавувачи - запазување на законската регулатива за јавни набавки	-План за јавна набавкапонуди од добавувачи - запазување на законската регулатива за јавни набавки

Приоритетно подрачје на промени	Подобрување на условите за реализација на воспитно-образовната работа во училиштето				
Цели Подобрување на материјално-техничките услови во кои се реализира наставата **Очекувани исходи** : Подобрување на условите за реализација на наставата во ПУ Грчец и ПУ Љубин **Задачи** • Соработка со локалната самоуправа за поставување ограда во училишната зграда во с. Љубин • Уредување на училишната зграда во с.Грчец					
Активности -Почеток на реализација - формирање на тим и распределба на работни обврски - изработка на проект од	**Индика-тори за успех** Подобрување на условите за работа	**Носители на активностите** Директор Лице од општина Лице од фирма	**Временска рамка за имплементација** Септември 2023- Јуни 2024	**Ресурси** Планирање и реализирање на проектот во сите негови фази	Тим за следење на реализа-цијата на актив-ностите Директор Лице од

локалната самоуправа - презентација на проектот од локалната самоуправа - реализација на проектот					општина Раководител на ПУ
-Се формира тим - Утврдување на моменталната состојба -	Подобрување на условите за работа Заштеда на енергија	Директор Хаус мајстор	Септември 2023- Јуни 2024	Поставување на ограда	Директор

Приоритетно подрачје на промени	Зајакнување на демократската партиципација на учениците и меѓуетничката интеграција во училиштето

Цели Вклучување на учениците во иницијативи и давање предлози за низа активности за позитивна промена и зајакнување на демократската партиципација на учениците и меѓуетничката интеграција во училиштето.
Очекувани исходи : Зголемена демократска партиципација на учениците во училиштето, сензибилизирани ученици, наставници и родители за соживот и мултикултурно општество и меѓуетничка интеграција во образованието, поголема меѓународна соработка-размена на искуства.
Задачи:
• Зајакнување на капацитетот на наставниците и на ученичката заедница, ученички парламент за демократска партиципација на учениците во училиштето
• Унапредување на меѓуетничката интеграција во училиштето и вклучување во заеднички активности со партнер училиштето
• Развивање на меѓународна соработка со организации и училишта од европски земји

Активности	**Индика-тори за успех**	**Носители на активностите**	**Временска рамка за имплементација**	**Ресурси**	**Тим за следење на реализа-цијата на актив-ностите**
-Обука на наставниците - планирање и реализација на отворен ден за граѓанско образование - вклучување на	Зголемена демократска партиципација на ученицит	Стручна служба Тим за поддршка Директор Наставници	август 2023- Јуни 2024	Работилници и обуки со наставниците - следење и поддршка	

ученички парламент во активности надвор од училиштето	е во училиштето			на работата на ученичката заеднива и ученички от парламент	Директор Тим за поддршка
-учество во низа активности со парнер училиштето -вклучување на родителите во низата активности	Сензибилизиран и ученици, наставници и родители за соживот во мултикултурно општество	СИТ	Септември 2023-Јуни 2024	-планирање и реализација на самостојни и заеднички МИО активности -поддршка на активностите стручна и материјал напромоција на заедничките МИО активности	Директор СИТ
-реализација на Еразмус проекти -апликација за нови проекти	Поголема меѓународна соработка размена на искуства	Директор Координатори на проекти	Септември 2023-Јуни 2024	-Посета на работилници со партнер училишта	Директор Координатори на проекти

7.1. План за евалуација на акциските планови

Активности:

1. Подигање на квалитетот на наставата преку подобрување на професионалните компетенции на наставниот кадар

2. Осовременување на наставата

3. Подобрување на условите за реализација на воспитно-образовната работа во училиштето

4. Зајакнување на демократската партиципација на учениците и меѓуетнилката интеграција во училиштето

Одговорни за следење

1. Директор, Стручна служба, Тим за професионален развој

2. Директор, Педагог, Наставници

3. Директор, Лице од Општина, Раководител на ПУ

4. Директор, СИТ, Координатори на проекти

-Критериум за успех

1.-Обука за професионалните компетенции и изготвување на менторска програма

-Поуспешно следење на развојот на учениците

2.-Зголемена мотивација на учениците за работа

-Подобар успех на учениците

-Подобар успех на учениците со посебни образовни потреби

-Успешност во реализација на наставните и вонаставните активности

3.-Зголемена мотивираност на наставниците и учениците за работа

-Подобри услови за реализација на наставата

4.-Поголема информираност, мотивација на учениците за учество во сите активности при работата на училиштето

5 -Успешно реализирање на самостојни и заеднички МИО активности

-Меѓународна соработка со училишта од европските земји

-Инструменти

1.-Планирања на наставниците, наставнички портфолија

-Инструменти за следење на примената

2.-Формулари за увид и следење на наставниот процес

-Спецификација за набавка на средствата

-Пописни листи

3.-Планови,спецификација,тендерска постапка, извештаи, извештаи од типот кој ја следи работата 4.-Програма за работа на Ученичката заедница и Ученичкиот парламент

-Ученички иницијативи

-Апликации

-Акциони планови

-Извештаи

-Индикатори за успешност

1.-Зголемени компетенции на наставниците

-Современа и поквалитетна настава

2.-Опремени кабинети и училници со современи нагледни средства,таблети и Смарт табли за поквалитетна настава

-Постигнување на поголем успех на учениците со посебни образовни потреби

-Подобри услови за работа за правилен развој на учениците

3.Подобри услови за реализација на наставата во ПУ Љубин и ПУ Грчец

4.-Поголема(поактивна) партиципација на учениците во училиштето

-Сензибилизирани ученици,наставници и родители за соживот во мултикултурно општество и меѓуетничка интеграција во образованието

-Поголема меѓународна соработка-размена на искуства

-Повратна информација

1. Извештај и анализа изработени од страна на одговорните лица

2. Извештај и анализа изработени од страна на Воспитно-образовниот кадар

3. Извештај и анализа од комисија за јавни набавки, извештаи и записници од училишни комисии

4. Извештаи од реализирани активност.

8. Програми и организација на работата во основното училиште

8.1. Календар за организацијата и работата во основното училиште

УЧЕБНА 2023/24 ГОДИНА

СЕП 2022					
M	M	E	P	Sh	D
		1	2	3	4
6	7	8	9	10	11
13	14	15	16	17	18
20	21	22	23	24	25
27	28	29	30		

ОКТ 2022						
H	M	M	E	P	Sh	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

НОВ 2022					
H	M	M	E	P	Sh
	1	2	3	4	5
7	8	9	10	11	12
14	15	16	17	18	19
21	22	23	24	25	26
28	29	30			

DЕЦ 2022					
M	M	E	P	Sh	D
		1	2	3	4
6	7	8	9	10	11
13	14	15	16	17	18
20	21	22	23	24	25
27	28	29	30	31	

ЈАН 2023						
H	M	M	E	P	Sh	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

ФЕБ2023					
H	M	M	E	P	Sh
		1	2	3	4
6	7	8	9	10	11
13	14	15	16	17	18
20	21	22	23	24	25
27	28				

МАР 2023					
M	M	E	P	Sh	D
	1	2	3	4	5
7	8	9	10	11	12
14	15	16	17	18	19
21	22	23	24	25	26
28	29	30	31		

АПРИЛ 2023						
H	M	M	E	P	Sh	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

МАЈ 2023					
H	M	M	E	P	Sh
1	2	3	4	5	6
8	9	10	11	12	13
15	16	17	18	19	20
22	23	24	25	26	27
29	30	31			

ЈУН 2023					
M	M	E	P	Sh	D
		1	2	3	4
6	7	8	9	10	11
13	14	15	16	17	18
20	21	22	23	24	25
27	28	29	30		

ЈУЛИ 2023						
H	M	M	E	P	Sh	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

АВГУСТ 2023					
H	M	M	E	P	Sh
	1	2	3	4	5
7	8	9	10	11	12
14	15	16	17	18	19
21	22	23	24	25	26
28	29	30	31		

Неработни денови поради државни празници

Неработни денови за припадниците на заедниците

8.2. Поделба на класно раководство, поделба на часовите на наставниот кадар, распоред на часовите

Поделбата на класни раководства, поделба на часови на наставниот кадар и распоред на часовите

ПРЕДМЕТИ	I	II	III	IV	V	V I
Албански јазик/босански/македонски	180	180	180	180	180	144
Македонски јазик	/	/	/	72	72	72
Англиски јазик	72	72	72	108	108	108
Математика	180	180	180	180	180	180
Општество	36	36	36	/	/	/
Историја и општество	/	/	/	72	72	108
Техничко образование и информатика	/	/	/	36	72	72
Ликовно образование	36	36	36	36	36	36
Музичко образование	36	36	36	36	36	36
Физичко образование	108	108	108	108	108	108
Природни науки	72	72	72	72	72	108
Изборни предмети						
Втор странски јазик						
Слободни изборни предмети	72	72	72	72	72	72
Јазик на заедницата				72	72	72
Албански јазик	/	/	/	/	/	72
Јазик и култура на Ромите, Јазик и култура на Власите, Јазик и култура на Бошњаците, Јазик и култура на Турците, Јазик и култура на Србите	/	/	36	72	72	72
Други активности						

Час на одделенска заедница		36	36	36	36	36
Воннаставни активности						

ПРЕДМЕТИ	VII	VIII	IX
Албански јазик/босански/македонски	144	144	144
Македонски јазик	108	72	72
Англиски јазик	108	108	108
Втор странски јазик	72	72	72
Математика	144	144	144
Информатика	36	/	/
Географија	72	72	72
Историја	72	72	72
Етика	36	/	/
Граѓанско образование	/	36	36
Биологија	72	72	72
Физика	/	72	72
Хемија	/	72	72
Иновации	/	/	36
Ликовно образование	36	36	36
Музичко образование	36	36	36
Физичко образование	108	108	108
Вкупно задолжителни предмети	1044	1116	1152

*Новата Концепција деветгодишно образование ќе биде прилагодена и предметите со фондот на часови .

Прво полугодие

01.09.2023 – 29.12.2023

Второ полугодие

19.01.2024 – 07.06.2024

Летен распуст

10.06. – 31.08.2024

ЕКОЛОШКИ КАЛЕНДАР

16 септември Светски ден за заштита на озонската обвивка
18 септември Меѓународен ден на геолозите
22 септември Меѓународен ден без автомобили
26 септември Светски ден на чисти планини (шуми)
4 октомври Светски ден за заштита на животните, Почеток на недела на Вселената
6 октомври Светски ден на живеењето (за заштите на населението)
8 октомври Меѓународен ден за намалување на уништувањето на природата (за намалување на природни катастрофи)
10 октомври Меѓународен ден за борбе против природни катастрофи (втора среда во октомври)
15 октомври Меѓународен ден на пешачење (ден на бел стап)
16 октомври Меѓународен ден на храната / „антимекдоналд ден„/ден на лебот
17 октомври Меѓународен ден за образование на сиромашните (за искоренување на сиромаштијата)
20 октомври Ден на јаболкото / ден за борбе против пушењето
8 ноември Меѓународен ден на урбаните животни средини
27 ноември Меѓународен ден против потрошувачката треска
29 декември Меѓународен ден на биодиверзитетот (биолошка разновидност)
2 февруари Светски ден на мочуриштата
5 март Светски ден за заштеда на енергија
21 март Прв ден на пролетта кога започнуваат активностите на младите во РМ за заштита на околината
21-28 март Денови на пролетта за заштита на околината
22 март Светски ден за заштеда на водите
23 март Светски ден на метеорологијата
7 април Светски ден на здравјето
22 април Светски ден на планетата
15 мај Светски ден за заштита на климата
31 мај Светски ден против пушењето
5 јуни Светски ден за заштита на животната средина

8 јуни Светски ден на океаните
17 јуни Светски ден против сушата

8.3. Работа во смени

Предметна настава			Одделенска Настава		
Час	**Понеделник**	**Други**	**Час**	**Понеделник**	**Други**
1 час	**07.30 – 8.10**		1 час	**13.30 -14.10**	
2 час	**8.15 -8.55**		2 час	**14.15 -14.55**	
3 час	**09.00-09.40**		Гол.	**20 минути**	
Гол.	**20 минути**		3 час	**15.15 – 15.55**	
4 час	**10.00 – 10.40**		4 час	**16.00 –16.40**	
5 час	**10.45 – 11.25**		5 час	**16.45 – 17.25**	
6 час	**11.30 – 12.10**		6 час	**17.30 – 18.10**	
7 час	**12.15 – 12.55**				

8.4. Јазик /јазици на кој/и се изведува наставата

	Македонски јазик	**Албански јазик**	**Турски јазик**	**Српски јазик**	**Босански јазик**
Број на паралелки	1	55			9
Број на ученици	3	1438			77

8.5. Проширена програма

Во основното училиште се реализира и проширена програма според Концепцијата за основно воспитание и образование. Проширената програма на основното училиште опфаќа организирано прифаќање и заштита на учениците еден час пред започнување на часовите за редовната настава и еден час по завршувањето на редовната настава. Основното училиште за учениците во прво, второ и трето одделение организира прифаќање и заштита на учениците еден час пред започнувањето на часовите за редовната настава и еден час по завршувањето на наставата, во согласност со родителот.

ПРОШИРЕНА ПРОГРАМА ЗА УЧЕБНАТА 2022/23

Во **ООУ„Дитуриа “– Сарај -Скопје** и **Подрачните училишта во с.Грчец и с.Љубин** за учениците од **прво, второ и трето одделение** се организира прифаќање и заштита пред и по часовите за редовна настава, согласно потребите на родителите, зависно од бројот на учениците, се организираат активности по ликовно, музичко образование и работа со компјутери или гледање на филмови и други предавања и активности.

ЦОУ„Дитуриа„ Сарај-Скопје

I одделение (5 паралелки)

	Ден	Наставници
1	Понеделник	Несиха Ибраими
2	Вторник	Афрдита Ејупи
3	Среда	Илирјана Топојани
4	Четврток	Шќипе Бакиу
5	Петок	Несиха Ибраими

II одделение (5паралелки)

	Ден	Наставници
1	Понеделник	Синан Арслани
2	Вторник	Ерол Рамадани
3	Среда	Мирвете Хајрулахи
4	Четврток	Сумеја Рамети
5	Петок	Ферит Адеми

III одделение (5 паралелки)

	Ден	Наставници
1	Понеделник	Макфире Сулејмани
2	Вторник	Фердес Фејзула
3	Среда	Мејрем Весели
4	Четврток	Џевџет Фејзула
5	Петок	Сара Фета

ПОУ„Дитуриа „-Грчец

I одделение (2 паралелка)

	Ден	Наставници
1	Понеделник	Селма Мухареми
2	Вторник	Ферит Адеми
3	Среда	Селма Мухареми
4	Четврток	Ферит Адеми
5	Петок	Селма Мухареми

II одделение (две паралелки)-албански,	**Ден**	**Наставници**
1	Понеделник	Имране Весели
2	Вторник	Селма Мухареми
3	Среда	Имране Весели
4	Четврток	Селма Мухареми
5	Петок	Имране Весели

III одделение (2 паралелки) -албански

	Ден	Наставници
1	Понеделник	Зеќир Ибраими
2	Вторник	Кадиме Османи
3	Среда	Зеќир Ибраими
4	Четврток	Зеќир Ибраими
5	Петок	Кадиме Османи

ПОДРАЧНО УЧИЛИШТЕ- Љубин

I одделение (1паралелка)

	Ден	Наставници
1	Понеделник	Изета Бабачиќ
2	Вторник	Изета Бабачиќ
3	Среда	Изета Бабачиќ
4	Четврток	Изета Бабачиќ
5	Петок	Изета Бабачиќ

II одделение (1паралелка)

	Ден	Наставници
1	Понеделник	Сенада Бабачиќ
2	Вторник	Сенада Бабачиќ
3	Среда	Сенада Бабачиќ
4	Четврток	Сенада Бабачиќ
5	Петок	Сенада Бабачиќ

III одделение (1паралелка)

	Ден	Наставници
1	Понеделник	Аида Личина
2	Вторник	Аида Личина
3	Среда	Аида Личина
4	Четврток	Аида Личина
5	Петок	Аида Личина

АКТИВНОСТИ ОД ПРОШИРЕНА ПРОГРАМА

Реден број	Цели	Содржини и активности	Учесници	Време на реализација
1	- Учениците да сезапознаат со наставникотодпрестојотИучениците од другитеодделенија - Да се запознаат соучилницата кадеќепрестојуваат,мебелот во неа,дидактичкиотматеријал ,игровноактив-нитекатчињаидворот - Учениците да сесоцијализираатво воспитно–образовнатагрупа - Да се развијат културно-хигиенскинавики	**УЧИЛИШТЕТО МОЈОТ ВТОР ДОМ** - Прифаќање на учениците иформирање на групи - Меѓусебно запознавање - Запознавање со училницата/занималната Кадепрестојуваатдецата, -Запознавање со мебелот и дидактичкиотматеријал, - Запознавање иименување априорот за работа - Запознавање со игровно-активникатчиња - Одржување хигиена на приборот,лична и општа хигиена воучилницата - Запознавање соучилишниот двор	**Ученици I, II и IIIодд.**	**I и IIнедела септември**
2	- Учениците да се навикнуваат загрупна работа како за учење ипишување така и за играње соиграчки - Самостоен интерес кон работиотматеријал и развивање на работнинавики	- Изработка на дополнителни задолженија - Воведување во музичките игри иактивности - Воведување во ликовното изразување (цртање,боење,слика)	**Ученици I, II и IIIодд.**	**III и IVнедела Септември**
3	-Воведување во раб. Активности -Негување на одговорност во извршувањето на	**ЗЛАТНА ЕСЕН** - Метереолошки промени и појави - Боите и мирисите на есента - Опишување и именување на	**Ученици I, II и IIIодд.**	**Октомври**

	активностите - Собирање на природен материјалод природата - Поттикнување на учениците за самостојно опишување и раскажување - Поттикнување на интерес за сликовници, детски списанија и друг печатен материјал - Класифицирање на опредеен дидактички и природен материјал - Самостојни творења во областа наликовното воспитување - Учениците слободно да пеат - Да развијат движења на музика - Слободно трчање, одење со брзо ибавно темпо - Развивање навики за вежбање - Учениците да совладаат одрединформации (редица по еден, по два)колона(по еден, по два) - Вежби за развивање на основни Движења - Развивање на одредена група на мускули на телото(рацете, главата, нозете) - Самопочитување, самодоверба	овошни и зеленчукови плодови - Цртање, боење, сечење со ножичи(есенски плодови) - Истакнување во училницата - Подготвување на зимница - Разговарање со учениците во врска со активностите кои ги извршуваме во есен - Како се подготвуваме за зима - Преселни птици (именување, цртање, боење,сечење со ножичи иистакнување во училницата) - Шумски животни (именување, цртање, боење, сечење со ножичкии истакнување во училницата) - Истражувачки активности Настанување дожд,магла,слана - Календар на времето (сонце, дожд, ветар, магла,слана) - Разговараме, опишуваме, рецитираме и раскажуваме за есента - Пееме и играме (пеење песни за есента) - Подвижни игри и прошетки		
4	-Разговор за развивање на култу-рно–хигиенскинавикикај учениците вородителскиотдом - Да се формираат навики	**СЕМЕЈСТВО** - Мојот дом - Потесно семејство - Работа на родителите,возраснитепрофес	**Ученици I, II и IIIодд.**	**Ноември**

	за кул- турнооднесувањемеѓуучен иците вогрупата,културно однесување конвозраснитеинаставници те - Културно да се поставуваат пра-шања и внимателно да се чекаат одговорите, да не се прекинуваат другите разговори - Културно да прашуваат и одговараат - Развивање на реална слика за себеи за другарчињата - Формирање на задоволно и среќ-нодете во групата и во родител-скиотдом,дете кое ќе биде испол-нето сооптимизам и самодоверба во групатаи родителскиот дом - Децата да се навикнуваат сами да се мијат раце и да ги одржуваат личните предмети чисти, да учес- твуваатвоуредувањетонадо моти поставувањетонамасата - Негување на одговорнст при из-вршувањетона работата,работнитеспособн ости - Да прават разлика на просториитево домот (куќа-стан) - Да се запознаат со своето потесно ипошироко семејство, роднини, соседи и пријатели - Да го сакаат, чуваат и да се грижатза својот дом	ии - Пошироко семејство-семјно стебло(роднини,пријатели) - Каде живеам - Адреса на мојот дом - Простории во домот - Мебел и апарати во домот - Прослава во мојот дом, поставување на маса - Соседи - Цртање, сликање, колаж, обликување - Макета на куќа - Истакнување во училницата - Подвижни игри,одење - Слушање музика -Изработка на детски музички инструменти - Фрлање, туркање, влечење во група, поединечно, со и без правила - Разговор по слики - Приказни, стихотворби		

	- Да стекнат сознанија за работата народителите во домот и надвор однего- професии			
5	- Развивање навики за соблекување,облекување, закопчување, ставањешалче, капа и нараквици - Проширување и продлабочување на знаењето за промените во природатаидасенасочуваат во откривањетонаелементарните законитости - Проширувањенаэнаењатаза листопадниизимзеленидрвја,нивникарактеристики(зоштосе користатдрвјата,данесе оштетуваат,дасепосадуваи идр.) - Припремазазима(огрев,зимница) - Проширувањеназнаењатаза зиматаинејзинитекарактеристики - Проширувањеназнаењатаза болестите(настинките)икакода сезаштитимеилекуваме -ПодготовкизаНоваГодина -ОпишувањенаДедоМраз и неговатаулога - Ориентацијавовремето(години, месеци,недели,денови,часови)	**ПРИРОДНИ И ВРЕМЕНСКИ ПРОМЕНИ И ПОЈАВИ ВО ЗИМА** - Метеоролошки промени во годишно време зима - Ладно време.топла облека - Цртање, боење, сечење со ножичи и истакнување на изработките во училницата (топла облека, листопадни и зимзелени дрвја) - Грејни тела-разговорање - Здраво тело – здрав дух - Како се разболуваме? - Како се лекуваме? -Нашата елка -Украсување на училницата -Изработка на новогодишни Украси -Изработка на новогодишна Честитка -Моите чувства -Припреми за Нова Година -Пеење песнички -Дедо Мраз -Дочек на Новата Година -Чувство љубов, радост, среќа	**Ученици I, II и IIIодд.**	**Декем ри**

	- Негување,збогатување,култ ивирањенаправиленизразен говор - Поттикнувањенамисловно-говорнотворештво -Вежбањенаспособностаза кажувањенапамет(меморир ање)напесничкиигатанки - Збогатувањенаактивниотре чник надецата -Запознавањесоуметничка литературапрекусценскииз ведби идраматизации - Дасенегувасмислатазакреат ивностиестетскопроценува ње -Дасеразвивааттехникитена сликање,моделирање,цртањ еи колажтехника - Дасестимулираслободномо делирање,обликување - Присликањетодасеразвиваа т умеењатазавнимателност, педантностисамостојност - Дасеразвивавокалнатехник а, - Дасепобудуваиразвивачувс тво заубавотовомузиката - Дасевежбадвижењетопотак т -Хармоничноразвивањена целокупнототело - Продолжување со			

	културно хигиенските навики кај учениците во училиштето и во домот - Развивање навики за соблекување, облекување, закопчување, ставање шалче, капа и нараквици - Проширување и продлабочувањена знаењето за промените во природата и да се насочуваат во откривањето на елементарните законитости во неа - Проширување на знаењата за листопадни и зимзелени дрвја, нивни карактеристики(зошто се користат дрвјата, да не сеоштетуваат, да се посадуваа и др.) - Припрема за зима (огрев,зимница) - Проширување на знаењата за зимата и нејзините карактеристики (студ, снег) - Проширување на знаењата за болестите (настинките) и како да се заштитиме и лекуваме - Подготовки за Нова Година - Опишување на Дедо Мраз и неговата улога - Ориентација во времето (години, месеци, недели, денови, часови)			

	- Негување, збогатување, културирање на правилен изразен говор - Поттикнување намисловноговорнотвореш тво - Вежбање на способноста за кажување на памет (меморирање) на песнички и гатанки - Збогатување на активниот речник на децата - Запознавање со уметничка литература преку сценски изведби и драматизации - Да се негува смислата за креативност и естетско проценување - Да се развиваат техниките на сликање, моделирање, цртање и колаж техника			
6	Проширување на знаењето за работата на луѓето-возрасните, специфичноста на одредени професии- занимања, занаети - Запознавање со разновиден прибор, алати, апарати при работење.	- Запознавање на разни професии - Запознавање на разни занаети	**Ученици I, II и IIIодд.**	**III – IVнеде ла Јануар и**
7	- Развивање способности самостојно да поставуваат прашања - Учениците да ги прошират своитезнаењазадомашните животниилтицииидомашни	**ДОМАШНИ ЖИВОТНИ** - Цртање, боење, сечење со ножички, истакнување во училницата, споредување и опишување.	**Ученици I, II и IIIодд.**	**Февру ари**

	миленичиња. - Учениците да ги прошират своитезнаењазадивитеживотни и птици. - Да ги прошират знаењата за тоа каде живеат и со што се хранат животните,нивнитекарактерист. - Да ги прошират знаењата за корисата и штетата која ја имаме од животните - Збогатување, негување,култивирањенаправиленизразен говор - Развивање љубов конлитературни творби - Учениците да можат да ги опишуваат животните. - Учениците да ги развиваат техниките на сликање, моделирање, цртањето и колаж техниката(пластелин, тесто). - Да се оспособат учениците да движат по такт на музика, односно имитација на животните во движењето и гласовите според потребите на учениците. - Скокање преку ниски препреки, во далечина и скокање во цел.	**ДОМАШНИ ПТИЦИ** - Цртање, боење, сечење со ножички, истакнување во училницата, споредување и опишување. **ШУМСКИ ЖИВОТНИ** - Цртање, боење, сечење со ножички, истакнување во училницата, споредување и опишување. - Користа и штетата од сите животни Албум од: - домашни животни - домашни птици - шумски животни и птици - животни во зоолошка градина -Разговараме, опишуваме, читаме		
8	-Проширување на знаењата на учениците за просторните и	**ОРИЕНТАЦИЈА ВО ВРЕМЕ**	**Ученици I, II и IIIодд.**	**I,II,III недела Март**

	временските односи, ориентација завреме и простор, ден,ноќ, час - Повторување на детските искуства запромените вооколината,утро, пладне,вечер - Знаења и претстави поврзани со временските димензии, ден, месец, година и временска терминологија - Развивање на самостојни активностиво однос на одредено време во текотна: денот, неделата, месецот, годината - Артикулација и дискриминација - Користење на разни текстови, драматизации, приказни, песни, литературни творби со правилен изрази логичен говор	-Како се поздравуваме - Часовник-мерач на времето - Чичко часовничар - Природна светлина – Сонце - Вештачка светлина - Месечина, ноќ, ѕвезди (патувањена месечината) - Денови во неделата - Месеци во годината - Четири годишни времиња - Природни звуци - Вештачки звуци		
9	- Проширување на знаењата за метеоролошките промени и појави вопролет(календар на времето) - Запознавање со работата на луѓе-тово цветна,овошна и зеленчукова градина, во полето и во шумата - Проширување на знаењата за цветнаградина,овошна градина делови нацветот. Запознавање со обележјатаназеленчуковата градина -Ливади-иинсекти - Со пеење песни да се запознаваат сопромените	**ПРИРОДАТА СЕ БУДИ ПРОЛЕТ** -Метеоролошки промени и појавиво пролет (календар на времето) - Работа на луѓето во пролет (цветна, овошна, зененчуко-ва градина и полето) -Весници на пролетта -Будење на растенијата иживотните - Пролетни мириси и бои	**Ученици I, II и IIIодд.**	**IVнеде ла Март**

	во природата - Слушање музика од детски му- зичкинфестивали и познати музичари иимитирање на гласовите на птиците и Инсектите - Продолжување со научно-истражувачкитеактивности забои, цветови,виножито,мирис,вкус, хербариум,инсектариум - Продолжувањесокултурно-хигиенскитенавикивоучилиштетоидомот - Развивањеначувствозаубаво, музика,заиграиритам -Збогатувањенадетската фантазијасоновиидеизасветот околунас			
10	- Да се оспособат учениците за побезбедно движење иориентирање на патот иоколината - Да се навикнат на културно однесување во сообраќајот (сообраќајна култура) - Да се запознаат со поедини сообраќајни знаци, проширување на знаењата за семафорот и улицата, просторот, раскрсницата, коловозот,пешачки премин) - Запознавање со сообраќајни правила - Проширување на	**СООБРАЌАЈ** - Раскрсница - Семафор - Сообраќајно воспитание - Сообраќајни средства(по копно, вода, воздух) - Сообраќајни детски средства - Звучни и светлосни сигнали - Сообраќајни знаци - Детето како учесник во сообраќајот **Еколошки содржини** 1. Да се запре загадувањето 2. Возилата да се движат на	**Ученици I, II и IIIодд.**	**Мај**

	знаењата за автобуска, железничка станица, чекална, билетарница, перон, пристаниште, аеродром - Запознавање со работата на возачот-шофер, машиновозач, пилот, капетан - Запознавање со звучната и светлосната сигнализација - Збогатување на активниот речник со глаголи	друг погон		
11	-Проширување на знаењата за годишното време лето, појавите и промените во него (календар на времето) - Збогатување на активниот речник со именки, придавки, глаголи - Учениците самостојно да ги именуваат, опишуваат првите летни плодови(цреша, јагода) - Самостојно да раскажуваат каде биле на одмор минатите лета и за тоа каде планираат да одат на одмор ова лето	**ДОБРЕДОЈДЕ ЛЕТО** - Метеоролошки појави и промени во годишното време лето - Првите овошни плодови (цреша и јагода) - Летото во мојот крај-езеро, море - Патувам низ мојот крај (природни убавини)	**Ученици I, II и IIIодд.**	**Јуни**

8.6. Комбинирани паралелки

Во нашето училиште во тек на учебната 2022-23 учениците од I до V одделение најчесто следат настава во комбинирани паралелки. Паралелка на македонски јазик (со ученици роми).

8.7. Странски јазици што се изучуваат во основното училиште

Во нашето училиште како прв задолжителен странски јазик се изучува Англискиот јазик во учебната 2023/2024 година и ќе го изучуваат вкупно 153 ученици. (прво одделение).

Како втор странски јазик учениците од VI одделение ги изучуваат странските јазици Француски јазик и Германски јазик.

Француски јазик се изучува во ПОУ ДИТУРИА-ЛУБИН.

8.8. Реализација на физичко и здравствено образование со учениците од прво до петто одделение

Тандем настава по Физичко и здравствено образование со учениците од прво до петто одделение реализираат наставници: Гзим Мамути, Љавдрим Асани Бесарт Белули ,Кадир Неципи и Бурхан Асани.

8.9. Изборна настава

На крајот од учебната 2022/23 год. требаше да се спроведе анкетирање меѓу учениците за избор на изборен предмет кој ќе се реализира во учебната 2023/24 год. Секој ученик треба да заокружи еден предмет од прикажаните предмети и потоа анкетниот лист потпишан од родител да се врати. Врз основа на понудата на изборните предмети во новата Концепција за деветгодишно образование, резултатите ќе се објават пред почетокот на учебната година.

8.10. Дополнителна настава

- Дополнителната настава ќе се организира за учениците кои имаат потешкотии во учењето и заостануваат по одделни наставни предмети или од оправдани причини подолго време отсуствувале од редовната настава.
- Оваа настава ќе се изведува во текот на наставната година со еден час неделно за учениците од II до IX одделение.
- За успешно организирање на дополнителната настава неопходно е континуирано следење и вреднување на успехот и напредокот на секој ученик, како и постојана контрола на неговите развојни особености и потреби.
- За дополнителна настава, образовните групи ќе се формираат во различни периоди, во зависност од времето кога се појавуваат одредени потешкотии кај поедини ученици.

Содржините за оваа настава се специфични за секој ученик и затоа ќе се применуваат пред се индивидуална форма на работа, работа во групи, а ќе се користи и фронтална работа со

учениците од секоја од групите. Реализацијата на дополнителна настава се евидентира во одделенскиот дневник и е дел од годишниот глобален план на секој наставник поединечно. До 15-ти септември ќе биде изработен распоред за дополнителна настава кој по донесувањето станува составен дел на оваа годишна програма.

8.11. Додатна настава

Додатна настава ќе се реализира со учениците кои постигнуваат посебни резултати за определени научни и наставни дисциплини и напредуваат во рамките на задолжителната настава. Нејзина основна цел е да обезбеди систематска работа со надарени и талентирани ученици во текот на целата година, нивно креативно ангажирање, унапредување на способностите, потесна професионална ориентација, учество на натпревари итн. Оваа настава ќе се изведува во текот на наставната година со еден час неделно за учениците од II до IX одделение.

Реализацијата на додатната настава се евидентира во одделенскиот дневник и е дел од годишниот глобален план на секој наставник поединечно. До 15-ти септември ќе биде изработен распоред за додатна настава кој по донесувањето станува составен дел на оваа годишна програма.

8.12. Работа со надарени и талентирани ученици

Еден од главните предизивици во парадигмата за поместување од традиционалното учење и настава е прашањето за индивидуализирано учење. Образованието треба да одговори на барањата на сите ученици, за нивните стилови на учење, методи на учење, интереси и таленти.

Факт е дека категоријата на надарени и талентирани деца бара повеќе персонализација,повеќе внимание со цел да се развијат нивните вештини и способности.Програмите за помош на талентираните и надарени ученици во минатото беа базирани на идејата за нивно обезбедување со повеќе информации, повеќе материјали и можеби повеќе активности со цел да се осигуриме дека тие на тој начин ќе стекнат повеќе знаења. Денес на ваквите ученици им се приоѓа со многу поорганизирано и од повеќе аспекти.

Во многу земји во светот, па и кај нас, на надарените и талентирани ученици, соодветно Законот, им се нудат некои од флексибилно водените образовни опции, како што се:

¬ порано запишување во училиште

¬ прескокнување на учебни години; ¬ работа по напредни наставни програми;

¬ паралелно запишување во повисоки одделенија или напреднипаралелки, ¬ полагање на испити.

За работа со надарени и талентирани ученици се подготвува индивидуализирана програма за работа во училиштето, со која е испланиран развојот на ваквиот ученик и неговото напредување во учењето, земајќи ги притоа во предвид психолошкиот, педагошкиот и економскиот аспект. Откако ученикот ќе биде препознаен од страна на наставниците како надарено дете, следува процесот на идентификација, односно мерење на степенот на таа надареност од страна

напсихолошко - педагошката служба, за што постојат посебни протоколи. Целиот процес се одвива во соработка со родителот, односно старател на ученикот.

8.13. Работа со ученици со посебни образовни потреби

Во училиштето е формиран инклузивен тим кој се грижи за инклузивните политики и практики на ниво на целото училиште за ученици со попреченост. Училишниот инклузивен тим е со мандат од три учебни години и е составен од седум члена и тоа:

1. Рејхан Муртезани-стручен соработник психолог

2. -одделенски наставник

3. -предметен наставник

4. -родител

5. -родител

6. Зеко Абази -директор

7. Љуљзана Ибраими - Специјален едукатор и рехабилитатор-

Концептот за инклузивно образование е одобрен од Министерството за образование и наука на предлог на БРО.Програмата ќе се спроведува во текот на целата учебна година од страна на Тимот за инклузија. Сеопфатниот тим на училиштето има мандат од 3 години.Исто така за секој ученик со ПОП има сеопфатен тим со мандат до завршување на ученикот и ги вклучува сите наставници на ученикот, неговите родители, педагогот, специјалниот едукатор и рехабилитатор изготвува ИОП за ученикот најдоцна до 30 септември во учебната година. Индивидуалниот образовен план го подготвува Инклузивен тим за ученик (ИТУ) формиран од директорот на училиштето. Членови на овој тим се: • наставникот на ученикот, родителот, односно старателот, педагогот, односно психологот, односно училишниот социјален работник, воспитувачот и дефектологот. Членовите на инклузивниот училишен тим својата работа ја фокусираат на конкретни ученици и подготовка и имплементација на нивните индивидуални образовни планови. ИТУ функционираат во периодот до крајот на основното образование на ученикот. ИОП за ученикот со потешкотии во учењето во согласност со неговите индивидуални потенцијали и потреби се составува во рок од 30 дена од денот на започнувањето на наставата на ученикот и спроведува мерки за дополнителна поддршка во учењето согласно препораките на стручните тела за оценување на дополнителното образование. , здравствена и социјална поддршка за децата и младите. Во текот на развојот на ИОП, инклузивниот улилишен тим соработува со други наставници и професионални соработници вклучени во образовниот процес на ученикот. Концептот за сеопфатно образование го подготви Министерството за образование и наука во соработка со БРО. За поддршка на овие ученици се ангажираат и лични или образовни асистенти.

Според Законот за основно образование, ученици со пречки во развојот се: -

ученици со пречки во развојот (физички, ментални, интелектуални или сензорни пречки)

-ученици со нарушено однесување, емоционални проблеми, специфични потешкотии во учењето - ученици од неповолни социо-економски, културни или лингвистички лишени средини Постапката за откривање на овие ученици е како што следува:

- пријавување на потенцијални ученици со ПОП од страна на раководителите и стручните соработници во соработка со родителите.

- Набљудување на ученикот за време на часот и за време на паузата

- Пополнување на протоколи за набљудување

- Испитување на интелектуалните способности на овие ученици

- Одредување на емоционална интелигенција 37

- Креирање на ИОП за ученици со ПОП од страна на тимот за вклучување на учениците

- Соработка со родителите за документирање на состојбата на ученикот

- Континуирана работа со ученици

За оваа учебна 2022/23 година двајца ученици од нашето училиште присуствуваа на часот со воспитни асистенти обезбедени од училиштето со ресурси „Златан Сремец“.

8.14. Туторска поддршка на учениците

нема

8.15. План на образовниот медијатор

Нема

9. Воннаставни активности

Подрачјето воннаставни активности опфаќа содржини и активности што се реализираат надвор од наставата. Преку вон наставните активности им се дава можност на учениците за развивање на активен ученички живот, зголемување на интересите и способностите и желба за подобар физички и интелектуален развој. Во рамките на воспитно-образовната дејност училиштето организира и реализира разновидни вон наставни активности тоа : училишни спортски клубови, секции и акции.

9.1. Училиштни спортски клубови

Програмата за спортски активности ќе се реализира во согласност со условите за спортување. Учениците од нашето училиште се активно се вклучени во голем број спортски активности кои ги организира нашето училиште или учествува надвор од него. Училишниот спорт во нашето училиште ќе организира Ноемвриски крос, училишни натпревари во фудбал, одбојка, ракомет, шах, пинг-понг, атлетика итн.

Училишниот спорт има непосредно влијание врз психофизичкиот развој на учениците, го подобрува нивното здравје и изградува навики за здрав живот. Цели на училишниот спорт:

правилен психофизички развој на учениците,

јакнење на нивното здравје,

изградување навики за здрав живот,

спортска активност и култура на добро држење на телото.

Конкретни цели:

Стекнување и развивање на моторните способности (аеробна и анаеробна способност, брзина, рамнотежа ,ориентација во просторот и спречување на појава на аномалии и деформитети).

9.2. Секции/Клубови

Преку секциите се создава можност за индивидуализација на воспитно-образовниот процес, за задоволување и негување на индивидуалните интереси и способности на учениците. Со учество на учениците на секциите се постигнуваат значајни воспитно-образовни резултати. Задачи на секциите се :

• Да се поттикнува и негува љубопитноста и креативноста кај учениците

• Учениците самостојно да се воведуваат во задачите • Ученичките обврски да се завршуваат доследно и истрајно

• Да се создаваат навики кај учениците за правилно искористување на слободното време. Според карактерот и содржината на работа секциите се застапени како:

− Слободни активности за проширување на знаењата по одделни предмети

− Културно-уметнички активности

− Спортски активности

Клуб за кодирање- Целта на клубот е да ги насочи учениците во најзначајните работи при работењето со микробитот односно учениците учат како да се размислува чекор по чекор и како да ги распоредат командите во последователни чекори. Покрај стекнување на основни вештини за кодирање и програмирање за да се подготват за светот 46 на модерната технологија учениците ќе се дружат и споделуваат различни решенија за одредени задачи. Реализатори: наставници кои ја поминале обуката за микробит

Математичка секција - Оваа секција работи по своја програма . Може да се земат во предвид било кои содржини од редовната настава по Математика. Целите на оваа секција се: развивање на креативна љубопитност, поврзување на теоријата со природните реални појави и примена на математиката во секојдневието, учење преку истражувачка и проектна работа. Реализатори: наставник по математика

Биолошко-еколошка секција - Оваа секција своите активности ги програмира и реализира низ теоретски теми , практични работи и низ други облици на работа. Целта на оваа секција е унапредување и одржување на животната средина. Реализатори: наставник по биологија

Географска секција - Оваа секција своите активности ги програмира и реализира низ теоретски теми , практични работи и низ други облици на работа. Реализатори: наставник по географија.

Хемиска секција - Овие секции работат со цел да се продлабочат знаењата и истовремено да се поттикнат учениците на научна работа. Преку работата на оваа секција учениците се оспособуваат за примена на знаењата во практиката и животот, а преку набљудување и експериментирање да донесуваат свои заклучоци. Реализатори: наставник по хемија.

Еколошка секција- Целта на оваа секција е преку различни активности кои се одвиваат во училиштето и општината да се подигне нивото на еколошката свест. Реализатори:наставник по природни науки.

Млади физичари - Оваа секција работи според одредена програма која ги проширува знаењата на од областа на физиката но соодветствува на возраста на членовите на секцијата. При тоа е оставен простор за обработување на теми кои се актуелни во дадениот момент како и можност учениците сами да предложат и реализираат теми. Реализатори: наставник по физика.

Природни науки- Целта на оваа секција е проширување на знаењата , истражување, експериментирање, непосредно набљудување на природата и појавите кои се одвиваат во неа. Реализатори: Наставник по природни науки.

Литературно-рецитаторска секција- Целта на оваа секција е учениците кои пријавуваат интерес и афинитет кон создавањето прозни и поетски литературни творби да ги направат своите

први обиди на полето на литературата и се оспособуваат за интерпретирање на уметничкиот збор. Реализатори: наставници по мајчин јазик

Драмска секција- Целта на оваа секција е да се открие талентот на учениците кон сценската уметност , движењата, говорот, импровизацијата и ја поттикнува нивната инвентивност и креативност. Реализатори: наставник

Новинарска секција- Целта на оваа секција е да ги здружува учениците кои се интересираат за актуелни теми и настани, кои трагаат за значајни и интересни информации. Учениците преку различни задачи се запознаваат со новинарството, со 47 новинарскиот стил на пишување-различните информативни и публицистички начини на пишување.

Јазична секција- Оваа секција ќе се реализира по предметите Француски јазик и Англиски јазик. Целта на оваа секција е учење на англиски и француски јазик со помош на филмови музика (со корелација меѓу јазиците) . Реализатори:

Јазична секција- Целта на оваа секција е учење на англиски јазик со помош на филмови и музика . Реализатори:

Фотографијата некогаш и сега- Целта на оваа секција е да се направи компарација помеѓу квалитетот на фотографијата некогаш и сега, да се анализира начинот на чување на фотографиите и да се направи изложба на стари и нови фотографии. Реализатори:

Културно-уметнички слободни активности

Музичка секција- Оваа секција реализира значаен дел од културно-уметничкото живеење во училиштето. Реализирањето на програмата ќе биде преку активности на соло пејачи, дуети, пејачки групи, модерен танц итн. Музичката секција ќе настапи и по различни поводи како што се Патрониот празник на училиштето и сл. Реализатори: Наставник по Музичко образование.

Ликовна секција- На учениците кои пројавуваат интерес и љубов кон ликовната уметност ќе им се помогне во усовршувањето на нивниот талент. Презентирањето ќе биде преку организирање на изложби. Реализатори: Наставници по Ликовно образование.

Спортски активности- Спортските активности кои ќе се реализираат се следните: фудбал, одбојка, кошарка, атлетика, пинг понг, шах итн. Во програмите значајно место треба да заземе воспитната функција, спортскиот дух, натпреварувачкиот дух, соработката и дружењето помеѓу учениците. Реализатори: Наставници по Физичко и здравствено образвание.

Училишниот весник „Дитуриа“ да се подготвува и издаде пред патрониот празник на нашето училиште. Во весникот доаѓаат до израз искажаните желби и потреби на учениците, презентирањето на лични творби и други прилози кои пред се се резултат на работата на секциите

9.3. Акции

Цели	Активности	Реализатор	Време на реализација	Очекувани ефекти
Формирање на работни навики кај учениците за одржување и грижа за училиштето и училишниот двор	Уредување на училишната зграда и училишниот двор, одржување на хигиена во училниците, училишната зграда и училишниот двор	Наставници ученици	тековно	Почиста и по уредна работна средина и почиста и по уредна надворешна средина
Стекнување знаења за организација на работата, соработка и почитување во процесот на работа	Организирање на собирни акции од хуманитарен карактер	Одговорни наставници и ученици	тековно	Развиена свест кај учениците за потребите кои ги имаат другите луѓе
Вклучување на сите вработени и ученици во активностите за одржување и уредување на непосредната околина и соработка помеѓу сите нив	Уредување на непосредната околина на училиштето (еколошки акции, кампањи, редовни еколошки патроли)	Вработени и ученици	тековно	Почиста и по уредна надворешна средина и поголема соработка
Вклучување на сите ученици и вработени во обликувањето и одржувањето на просториите во училиштето	Естетско обликување на просториите во училиштето		тековно	По уредни и поубави простории за учење и работа

Развивање основни работни навики при ракување со алат и прибор со кој се извршуваат работните задачи	Одржување и уредување на културноисториските споменици , одбележување на значајни историски датуми (уредување на околината на споменикот на паднатите борци)	Наставници ученици		Стекнати работни навики и умеење при ракување со алат и прибор со кој се извршуваат работните задачи
Развивање на љубов кон природата и природните убавини	Организирање излети во најблиската околина	Наставници ученици	второ полугодие	Развиена свест и љубов кон природата и природните убавини
Одржување здрава и чиста околина и развивање работни навики	Пошумување на голи места во непосредната околина (активно учество во организирани акции)			Стекнати работни навики за одржување здрава и чиста околина

Еко-патроли

За реализација на дел од активностите планирани по планот на активности: Одбележување на значајни еколошки датуми, следење на состојбата со животната средина, одржување на здрава и чиста животна средина, соработка со медиумите , дистрибуција на изработени летоци и флаери и сл. Редовно се спроведуваат еко-патроли од страна на учениците од различни возрасни групи.

Активностите на еко-патролите се фотографираат документираат во пишани извештаи, а по потреба ќе се прави и видео запис од истите и истите тековно ќе се објавуваат на училишната веб страна.

Членови на еколошката секција се учениците од VI до IX одд..Учениците од екопатролата слободно можат да ги предупредуваат учениците кои не ги почитуваат екоправилата за здрава и чиста околина. Учениците од еко-патролата изготвуваат извештај со кој ќе го известат одговорниот наставник за еко проблемите кои ќе ги воочат во училишниот двор и училиштето а тој неделно треба да поднесе извештај до координаторот на еко-одборот.

10. Ученичко организирање и учество

Училиштето е многу важен фактор кој систематски, организирано и во долга низа години ги подготвува учениците за реалноста што ги очекува надвор од него. Во зависност од тоа какви идни граѓани сака да создаде, такво треба да биде и самото училиште. Нашето училиште има за цел да изгради граѓани кои демократски и активно ќе учествуваат во животот на заедницата, затоа уште во нашата средина создаваме услови за нивно постепено градење. Ученичкото учество има посебно лично и општествено значење ако се земе предвид дека е најдобро средство преку кое учениците можат да учат како да застанат во одбрана на своите и правата на другите, како да влијаат врз процесите на одлучување и како се учествува демократски во животот на училиштето и на заедницата. Нашето училиште му овозможува активно учество на ученикот во одвивањето на сите активности во училиштето кои се однесуваат на него.

Ова подразбира:

• има обезбедено атмосфера и услови што ги стимулираат учениците да формираат свое сопствено мислење и слободно да го изразуваат тоа мислење без никакви последици,

• имаме изградено механизми и процедури што им овозможува на учениците да вршат влијание врз одлуките и случувањата во училиштето со јасно видливи резултати од тоа влијание

• поттикнува постојана соработка помеѓу сите чинители во него, и возрасни и деца; • ја промовира еднаквоста, и кога се работи за правата, и кога се работи за одговорностите;

• развива чувство на одговорност за меѓусебно почитување, градење на осмислени училишни норми, почитување на училишните норми и вредности, како и за надминување на проблемите во училиштето што се дел од секојдневното живеење (на пример: присуството на различни форми на насилство, безбедносни прашања, дисциплина за време на часот и за време на одморите, справување со пушење, консумирање алкохол и други психоактивни супстанции, итн.);

• поттикнува заедничко учество на учениците во разни процеси што повлекува развивање на нивните компетенции за тимска работа, меѓусебна соработка, застапување на заеднички интереси и донесување заеднички одлуки;

• развива социјални вештини и го засилува критичкото размислување кај учениците; •

развива осетливост за потребите, и сопствените и туѓите, и

• гради почитување и прифаќање на различностите

Тимот составен од директорот, наставници и стручна служба подготви акционен план, според кој ќе реализира по 72 наставни часа. Планот ќе се реализира во паралелките со ученици од шесто до деветто одделение, а истиот ќе се спроведе и со учениците од Ученичкиот парламент и со дел од учениците од одделенска настава кои се во погорните одделенија.

Целта на спроведувањето е учениците да добијат генерална слика за демократското учество во животот на училиштето со што ќе ги остварат своите права за учество и донесување важни одлуки во училиштето, кои се од интерес за нив. Со учениците од одделенска настава ќе се спроведат по четири работилници на тема детските права, три дебати кои се однесуваат на

соработката меѓу учениците, меѓуетничка интеграција и оценувањето. Изборот на темите е определен според приоритетите на училиштето во Годишната програма, извештајот од Само евалуацијата и Развојната програма, но и досегашното искуство за потребите на учениците во однос на искажувањето на мислењето.

Листа на членови на Тимот за поддршка на работата на ученичкиот парламент и ученикот правобранител: 1. Зеко Абази-директор

2. Рејхан Муртезани-психолог

3.Вулнет Ковачи-наставник по историја

4.Аљкан Бајрами-наставник по историја

5. Изета Бабачиќ -одделенски наставник

АКЦИСКИ ПЛАН НА ТИМОТ ЗА ПОДДРШКА НА РАБОТАТА НА УЧЕНИЧКИОТ ПАРЛАМЕНТ И УЧЕНИКОТ ПРАВОБРАНИТЕЛ

р. б.	Активности	Резултати	Временска рамка	Планиран број часови	Одговорност
	Конституирање и состанок на тимот	Договор за реализација на активностите наведени во планот за работа	Август 2023	**1**	Директор Тим за поддршка
	Информирање на наставничкиот совет	Запознавање на Наставничкиот совет со акцискиот план на Тимот за поддршка, план за работа на ученичкиот парламент и ученичкиот правобранител	Август 2023	**1**	Директор Тим за поддршка
	Обука на тимот наставници од предметна и одделенска настава и стручна служба	Зајакнати капацитети на наставниците од предметна настава за спроведување модели на ученичко учество и заштита на детските права во рамки на училиштето	август 2023	**2**	**директор** **психолог**
	Информирање за улогата на Ученичкиот парламент и ученикот правобранител на останатите субјекти	Обезбеден сеопфатен училишен приод за демократска партиципација на учениците преку: Мотивирање на	септември 2023	**1**	Директор Тим за подршка

	во училиштето	поголем број класни раководители за активно учество во спроведување на процедурите. Стекната поддршка на претставници на Советот на родителите Информирани ученици			
	Спроведување на процедурата за избор на претседател во одделенските заедници	Формирани тела со ученици од одделенските заедници согласно демократските процедури		септември 2023	Тимот одговорен за Поддршка на и сите одделенски наставници и класни раководители од прво до деветто одделение
	Спроведување на процедура за избор на ученички парламент	Формиран ученички парламент и избрани координатори и координаторно тело на ученичкиот парламент		октомври 2023	Директор Тим за поддршка
	Презентација на искуства и модели за работа на ученички парламент	Правилно разбрана улогата на ученичкиот парламент		1	Тим за подршка
	Воспоставување на модел ученик правобранител	Избран ученик правобранител и негови /нејзини		2	Тим за подршка

		заменици од ученици од седмо до деветто одделение			
	Презентација на искуства и модели за работа на ученик правобранител	Конкретни насоки за работата на ученикот правобранител и неговите заменици (објаснување на процедурата)			Директор
	Формирање Комисија за евалуација на претставки и пријави	Правилно канализирање на работата на Ученикот правобранител и соодветно процесуирање на пријавите			Тим за подршка
	Работилница 1 „Имам право да ги знам моите права“	Запознавање на учениците со содржината и значењето на Конвенцијата за права на детето, прилагодени кон соодветната возраст на учениците			Директор
	Работилница 2 „Моја Одлука Твоја одлука	Формира и искажува став и мислење, носи одлуки во врска со различни прашања			Тим за подршка
	Работилница 3 Интеркултурно образование	Осознавање дека учениците се деца од различен бекгроунд кои			Директор

		припаѓаат во иста група			
	Работилница 4 „Преземање акција во училиште“	Применуваат промени од заеднички интерес во група и да практикуваат демократска партиципација			Тим за подршка
	Дебата 1 Ненасилството води кон лидерство	Водат аргументирана дискусија со правила која се одвива помеѓу најмалку две спротивни страни, користејќи ненасилна		март 2024	Директор
	Дебата 2 Културата на другите етнички заедници најдобро се учи преку заедничко чествување на празниците	Применуваат правила со кои се одвива дебата помеѓу најмалку две спротивни страни, со аргументи за почитување и толеранција			Тим за подршка
	Дебата 3 Учениците треба да учествуваат во формирање на оценката	Аргументирано дискутираат и изнесуваат факти за оценувањето	мај 2024		Директор
	Дебата 4 Ваквиот начин на работа на УЗ го подобри имиџот на училиштето	Аргументирано дебатираат и конструктивно изведуваат заклучоц	мај 2024		Тим за подршка
	Состаноци со одделенски	Подобрена состојбата на			Директор

	Заедници Состаноци со ученички парламент Состаноци со ученички правобранител	имплементацијата за ученичкото учество и заштитата на детските права во училишниот живот, развивање на критичко мислење кај учениците, поддршка за проактивно учество во донесување на одлуки Подобрена состојбата на имплементацијата за ученичкото учество и заштитата на детските права во училишниот живот, развиено критичко мислење кај учениците, поддршка за проактивно учество во донесување на одлуки Промовира, дава, поддршка и заштита на учениците			
	Состаноци на тимот и менторска поддршка на наставници	Поддршка на капацитетите на наставниците за спроведување акции во одделенската заедница Помош	**јуни 2024**	1	Тим за подршка

		во креирање одделенски портфолија Поддршка во спроведување работилници и дебати во одделенските заедници			

Реден бр.	Име	Презиме	Одделение	Училиште
1	**Албина**	**Леза**	**VI-1**	**Сарај**
2	**Анеса**	**Бајрами**	**VI-2**	**Сарај**
3	**Еда**	**АЛи**	**VI-3**	**Сарај**
4	**Јари**	**Арслани**	**VI-4**	**Сарај**
5	**Арблин**	**Рустеми**	**VI-1**	**Грчец**
6	**Ермин**	**Личина**	**VI-1**	**Љубин**
7	**Ајан**	**Алими**	**VII-1**	**Сарај**
8	**Емир**	**Јусуфи**	**VII-2**	**Сарај**
9	**Нејла**	**Абдулаи**	**VII-3**	**Сарај**
10	**Амра**	**Фазли**	**VII-4**	**Сарај**
11	**Амар**	**Адеми**	**VII-5**	**Сарај**
12	**Убејд**	**Раифи**	**VII-1**	**Грчец**
13	**Ајла**	**Весели**	**VII-2**	**Грчец**
14	**Наида**	**Прентиќ**	**VII-1**	**Љубин**
15	**Аида**	**Адеми**	**VIII-1**	**Сарај**
16	**Фатиме**	**Али**	**VIII-2**	**Сарај**
17	**Омер**	**Алиовски**	**VIII-3**	**Сарај**
18	**Ерблина**	**Неби**	**VIII-4**	**Сарај**
19	**Алиса**	**Али**	**VIII-1**	**Грчец**
20	**Џемила**	**Зеќовиќ**	**VIII-1**	**Љубин**
21	**Амар**	**Ковачи**	**IX-1**	**Сарај**
22	**Ерза**	**Абази**	**IX-2**	**Сарај**
23	**Аниса**	**Чилафи**	**IX-3**	**Сарај**
24	**Хакан**	**Адеми**	**IX-4**	**Сарај**
25	**Осман**	**Ајдари**	**IX-1**	**Грчец**
26	**Емине**	**Арифи**	**IX-2**	**Грчец**
27	**Едис**	**Вишниќ**	**IX-1**	**Љубин**

11. Вонучилишни активности

11.1. Екскурзии, излети и настава во природа

Со Годишната програма за работа на училиштето е регулирана активноста организирање на екскурзии и излети со воспитно-образовен карактер, чија цел е кај учениците да се развива другарство, почитување, интерес за природните богатства и културно-историското наследство, како и љубов кон природата.

Во текот на учебната година за учениците од I до IX ќе бидат организирани излети и наставно-научни и рекреативни екскурзии во текот на двете полугодиа*

12. Натпревари за учениците

Ученички натпревари се составен дел од вон наставните активности кои во себе содржат воспитна компонента. Натпреварите имаат цел да се развива натпреварувачкиот дух, да се прошират и збогатат знаењата, да се развива и негува другарството ,остварување контакти со учениците од други средини. Тие играат значајна улога во развојот на личноста на ученикот. Нашето училиште учествува на:

-училишни натпревари; -општински натпревари;

-регионални натпревари;

-државни натпревари;

-меѓународни ученички натпревари.

Училиштето во текот на учебната година определува кои училишни натпревари ќе ги организира , во кој период од учебната година, кој ученик може да учествува во натпреварот. Натпревари во учебната 2023/2024

Активност	Организатор	Ученици	Период на реализација
Конкурси	Комисија	I-IX одд	Тековно
Турнири	Актив-Техника спорт и уметност; Заедница на учениците	I-V одд. VI-IX одд	Тековно
Училишни натпревари	Активи: Одделенски актив, Техника, спорт и уметност, Општествено јазична група на предмети, Природно математичка група на предмети	I-V одд. VI-IX одд	мај-април

13. Унапредување на мултикултурализмот/интеркултуризмот и меѓуетничката интеграција

Глобални активности	Очекувани резултати	Предуслови	Реализатори	Термини на реализирање
Дефинирање улоги на членови на тимот	Доделени одговорности на членовите на тимот според МИО активности - ИзетаБабачиќ(координатор), - Фердез Фејзула, - Санела Тариќ, - Сенада Бабачиќ - Гзим Мамути - Зерина Личина	Средба меѓу координаторот и членовите на тимот. Договор за активностите на тимот	Членови на СИТ – от.	август
Воведување на МИО активностите во Годишната програма	-интегрирање на активностите од ПМИО во Годишната програма на училиштето со вклучена Мисија и Визија. - изработка на план за акција во Годишната програма во која се содржат предвидените конкретни самостојни активности на училиштето и заедничките активности со партнер училиштето.	-договор за реализирање на активности. - изработка на листа за самостојни заеднички активности. - реализирање на работна средба со членовите на СИТ-от од партнер училиштето за усогласување на заеднички активности.	Членови на СИТ-от и тимот на наставници	ноември
Планирање на конкретни активности	Изработка на акциони планови за секоја конкретна активност.	-формирање на тимови за планираните активности. - одржани работни среедби со тимот од	Членови на СИТ-от и тимот на наставници	август

		партнер училиштето.		
Самостојни активности за меѓуетничка интеграција во училиштето	Вклучени самостојни активности во тематските планирања(работилници од програмата Образование за животни вештини:мултикултурни работилници-практикување на толеранција,почитување на етнички и културни разлики,намалување на етничките предрасуди,намалување на дискриминација)	Наставниците ги користат прирачниците за Животни вештини и демократско учество како главен ресурс во планирање и спроведување на активностите	Одделенски раководители Од I –IX одделение	Септември
Редовна комуникација со партнер училишта ООУ Ѓорче Петров	Фотогрфии,извештаи од одржани состаноци	Одржување редовна комуникација и состаноци меѓу партнер училиштата	Директори и тимовите за интеграција од партнер училиштата	Септември -Јуни
Планирање на конкретните заеднички активности **Со партнер училишта ООУ Ѓорче Петров**	Акционен план на заеднички активности	Продолжување на соработката од минатата година	Тимовите за интеграција од партнер училиштата Ученици, родители	Октомври
Учество на одделенските /класните заедници во животот на училиштето	Извештаи за спроведен избор на училишна заедница Извештаи за секоја спроведена активност со опис на активноста список на учесници (ученици,наставници)	Одржување на редовни средби за прашања /проблеми од интерес на учениците	Одделенски раководители Од I –IX Ученичка заедница	Септември -Јуни
Промоција на реализираните активности	-презентација на реализираните активности пред наставницте, учениците, родителите и претставници на Општината.	-подготвен материјал за презентација на активностите. - учество на гости.	Наставниц ите и членовите на СИТ-от.	мај / јуни

	- континуирано ажурирање на информациите.			
Следење на ртеализација на активностите	Изработка на извештаи по реализирање на активностите и истакнување на информациите на огласна табла.	-употреба на инструменти подготвени од ПМИО за реализираните активности. - средби меѓу тимовите од партнер училиштата.	Тим на наставници и членови на СИТ-от.	февруари
Водење професионално портфолио и сертификација	-критериуми за сертификација . - одржан состанок за водење на професионално портфолио.	Вклучување и учество во реализирање на предвидените активности.	Наставниц и и членови на СИТ-от.	Септември / јуни

14. Проекти што се реализираат во основното училиште

1. Проект за меѓуетничка интеграција во образованието (МИО), Чегране - Лубин

2. ИОМ - иницијатива за зајакнување на младите предводена од заедницата поддржана од Владата на ОК.

3. Еразмус проекти: К229 „Да замислиме село за сите нас“ - Северна Македонија, Романија, Италија, Грција и Турција

К229 „Повеќе мотивација за образование“ - Северна Македонија, Романија, Португалија, Турција

К122 „Пандорината кутија во домовите и џебовите“ - Северна Македонија, Италија, Ирска, Турција

К122 „Воспитување на децата со боите на природата“ - Северна Македонија, Турција, Холандија

К 122 „Претприемништво и иновации преку мрежи на социјалните медиуми во

образование во SHFK "Knowledge" - САРАЈ, обука на наставници во тренинг центар Inertia Digita, Хуелва, Шпанија

4. УСАИД - Проект за меѓуетничка интеграција во образованието, реновирање на тоалети во ЦОУ Дитурија Сарај и ПО Лубин.

15. Поддршка на учениците

15.1. Постигнување на учениците

Училиштето континуирано ги следи постигнувањата на учениците од различен пол, етничка припадност и наставни предмети. Стручниот соработник – психолог изготвуваат анализи и извештаи за успехот и поведението на учениците по завршување на квалификационите периоди, исто така изготвува и споредбени анализи за успехот на учениците по предмети, паралелки и по пол за 5 години наназад.

Со цел подобрување на резултатите во постигањата на учениците училиштето промовира уверување дека постигањата на сите учениците може да се подобрат и организира дополнителна, додатна настава и слободни активности. Секој наставник на почетокот на учебната година изготвува годишна програма за овие форми на настава.

На ниво на предметна настава се изработува распоред за реализација на овие програми , според планираниот број на додатни, дополнителни часови и часови за слободни активности во рамките на една паралелка.

Училиштето има изготвено процедура за откривање и грижа за учениците со потешкотии во учењето:

-На почетокот на учебната година во училиштето се формира тим за поддршка на учениците со потешкотии во учењето кој изготвува програма за работа со истите;

-Стручните соработници преку разговори со одделенските наставници/раководители ги идентификуваат учениците со потешкотии во учењето;

-Континуирано се следи емоционалниот, социјалниот и личниот развој на овие ученици преку советодавно консултативна работа со нив, наставниците и нивните родители/старатели;

-Во текот на учебната година , по завршување на секој класификационен период се следат индивидуалните постигања , односно успехот на овие ученици;

Во рамките на активностите за подобрување на постигањата на учениците, на учениците кои имаат три и повеќе слаби оценки се повикуваат на советување кај психологот на училиштето, а исто така и учениците кои имаат три и повеќе слаби се повикуваат на советување кај психологот на училиштето. Покрај непосредно, учениците и индиректно добиваат совети како поефикасно да учат и поуспешно да го совладаат наставниот материјал.

Исто така, редовната настава во континуитет се унапредува со нови проекти, техники и методи на работа . Училиштето посветува особено внимание на промовирањата на постигнувањата на учениците и тоа им го овозможува , како преку редовната настава, така и преку вон наставните активности.

Училиштето креира политика за поттикнување на наставниците и учениците за што поголемо учество на натпревари на локално, регионално и државно ниво. Училиштето има развиен систем на наградување на учениците. За патрониот празник на училиштето секоја година се организира свеченост на која учениците кои што постигнале или освоиле високи резултати на организирани натпревари на знаења или на натпревари од воннаставни активности и нивните наставници ментори се наградуваат со пофалници и дипломи, како и со скромни подароци.

Согласно Законот за основно образование и интерниот Правилник за наградување и пофалување на учениците во училиштето се спроведуваат следната процедура за наградување ученици: пофалби и награди се доделуваат на ученик , група ученици, екипа и паралелка ,во текот и на крајот на учебната година;

-предлогот за пофалби и награди го дава одделенски наставник/раководител, предметен наставник или училишна комисија , а одлука донесува одделенскиот односно Наставничкиот совет; на ученикот му се доделува пофалба во вид на диплома или пофалница; ученикот се наградува или пофалува за постигнатиот резултат два пати во текот на учебната година (на денот на училиштето и на крајот на учебната година); пофалувањето и наградувањето се прави на свечен начин во текот и на крајот на учебната година;

-за пофалбите и наградите се води соодветна педагошка евиденција и документација.

15.2. Професионална ориентација на учениците

Училиштето планира и презема конкретни активности за професионална ориентација на учениците. Целта на сите активности е навремено и правилно професионално информирање и ориентирање на учениците, со кои учениците ќе се запознаат со можностите кои ги нудат средните училишта , со структурите и занимањата, да се информираат за условите и критериумите за упис во средно училиште, откривање на интереси и желби на учениците за продолжување на образованието, давање помош за правилен избор на струка и занимање.

На полето на професионалната ориентација на учениците се работи континуирано во текот на нивното основно образование. Во соработка со компаниите од локалната заедница, како и во соработка со родителите учениците од најрана возраст на основното образование се запознаваат со професии, струки и занимања, со цел да се поттикнуваат за избор на идната професија. Во соработка со АВРМ (Агенција за вработување на Република Македонија) стручниот соработник задаваа прашалници за самопроцена на интересите и способностите на учениците, со цел на учениците да им се даде помош за правилен избор на струки и занимања. Стручниот соработник спроведува анкета со учениците за продолжување на нивното образование преку која се запознаваат со интересите и намерите на учениците за продолжување на образованието. Се остваруваат индивидуални и групни разговори со учениците за нивните професионални интереси за правилен избор на струки и занимања, добивање на информации за изготвување на CV, мотивационо писмо и план за развој на кариера за учениците и др. активности поврзани со кариерното советување на учениците.

Се организираат и презентации на занимања од државните и приватните средни училишта од градот преку кои учениците се запознаваат со условите и критеирумите за упис во средно

образование. Според Законот за основно образование и Годишната програма за работата на училиштето, изготвена е програма за Професионалната ориентација. Основното образование, како комплексна, перманентна и општествено организирана дејност, му помага на поединецот во избирањето на професијата и занимањето, а потребите налагаат професионалната ориентација да биде присутна од почетокот на школувањето на учениците.

15.3. Промоција на добросостојба на учениците, заштита од насилство, од злоупореба и запуштање, спречување дискриминација

Училиштето презема мерки за намалување на дискриминацијата на учениците, нивна заштита од насилство, злоупотреба и сл. Во тој контекст редовно се одржуваат работилници и тоа од страна на одделенските раководители за време на одделенските часови, од страна на стручната служба, но и од страна на други институции и центри со кои училиштето соработува.

Во одредени случаи, родителите задолжително се повикуваат на советување и давање насоки за постапување во однос на воспитувањето на нивните деца и по потреба се упатуваат до соодветната институција. Во училиштето многу ретко се забележува вршење на меѓуврсничко насилство. При ваква појава стручната служба во соработка со наставниците и родителите на учениците преземаат активности, со цел надминување на ваквата појава. Во текот на оваа учебна година планирано е реализирање на следните превентивни програми:

− програма за превенција од насилно однесување во основното училиште

− програма за превенција од заразни болести, болести на зависност

− програма Безбедни училишта

− Вештини за адолесценција

· Заедничка грижа за правилно насочување на учениците

Во текот на оваа учебна година ќе се реализираат следните програмски содржини за едукација:

УЧЕНИЦИ

1) Едукативна работилница- Врсничко насилство

2) Едукативна работилница- Стереотипи и предрасуди меѓу учениците (кон ранливата категорија и ученици со ПОП)

3) Едукативни работилници – Позитивно управување со емоциите

РОДИТЕЛИ

1) Улогата на родителите во превенирање на врсничкото насилство

2) Комуникација и видови на комуникација

НАСТАВНИЦИ

1) Наставниците и нивната улога во превенција на врсничкото насилство

2) Комуникација и видови на комуникација

3) Социјална интелигенција

4) Улогата на наставникот во превенција на психофизичкото здравје на учениците

Носители на сите овие активности се наставниците, стручната служба и директорот, по потреба и вклучување на соодветна институција, а времето на реализација е во текот на учебната година, според пројавените потреби, како и согледувањата од страна на наставниците и стручните служби.

16. Оценување

16.1. Видови оценување и календар на оценувањето

Еден од показателите на постигањата на учениците во воспитно-образовниот процес е оценувањето. Преку разни техники, методи и употреба на инструменти изготвени од наставниот кадар, согласно стандардите и критериумите утврдени од страна на МОН и БРО, учениците се оценуваат квартално, односно во првото тромесечје, првото полугодие, третото тромесечје и на крајот од учебната година.

Оценувањето се врши според критериуми и стандарди утврдени согласно концепцијата за деветгодишно образование односно учениците се оценуваат описно и бројчано според три периоди:
Во првиот период се опфатени учениците од прво до трето одделение, кои се оценуваат описно. Со описното оценување се дава приказ за постигањата на учениците по предмети и опис на социјализацијата и развојот на детето.

Во вториот период се опфатени учениците од четврто до шесто одделение кои се оценуваат описно и бројчано.

На крајот од првото тромесечје, првото полугодие и третото тромесечје учениците се оценуваат описно, додека на крајот на учебната година добиваат бројчани оценки.

Во третиот период се опфатени учениците од седмо до деветто одделение. Тие се оценуваат само бројчано.

На почетокот на секоја учебна година наставниците изготвуваат План за писмено проверување за постигањата на учениците и истиот е евидентиран во дневникот на паралелката. Проверувањето на постигањата на учениците (формативно и сумативно оценување) наставниците го дефинираат во нивните Годишни тематски и процесни планирања. Се користат форми, методи на следење, инструменти за следење на постигањата на учениците (чек листи, аналитички листи, увид во портфолио...)

16.2. Тим за следење, анализа и поддршка

Во училиштето постои тим (директор, стручна служба, одделенски раководители), за следење, анализа и поддршка на наставниците при изведување на процес на оценување како и усогласеност со предвидените стандарди и критериуми за оценување. За да се согледа состојбата во оценувањето, се планира и реализира посета на часови и увид во дневните подготовки и се прибираат податоци за изготвување на Извештај.

Стручните соработници изготвуваат анализи и извештаи за успехот и поведението на учениците по завршување на квалификационите периоди, воедно се прават и споредбени анализи за успехот на учениците по предмети, паралелки и по пол за пет години наназад. Родителите и учениците редовно се информирани за постигањата-оценките. Наставниците континуирано даваат усна и писмена информација за постигањата. За истата цел наставниците изготвуваат објективни тестови со квалитетни тест задачи за што интерно се обучени.

И училиштето како институција ги поддржува наставниците во насока на квалитетно, стручно и објективно оценување на постигањата на учениците.

16.4. Самоевалуација на училиштето

Според законот за Основно образование во училиштето секоја втора година се спроведува самоевалуација на целокупната работа на училиштето за две години.

Самоевалуацијата се спроведува во три фази:

-подготвителна фаза (се определуваат методи, техники и инструменти за самоевалуација и се собира потребната документација за вршење на самоевалуацијата)

-фаза на реализација (се врши анализа на податоците и документацијата, се добиваат наоди и истите се усогласуваат, се подготвуваат поединечни извештаи за самоевалуација и заеднички нацрт и Извештај за спроведената самоевалуација)

-фаза на известување и усвојување (се обезбедува достапност на нацрт Извештајот за Наставнички совет, Совет на родители, ученици, Директорот на училиштето и Училишниот одбор) кои можат да доставаат забелешки за нацрт извештајот за спроведената самоевалуација.

Во самоевалуацијата на училиштето се вклучени сите наставници кои работат во тимови поделени по подрачја. Извештајот од извршената самоевалуација го подобрува Планот за развој со примена на предлози кои ќе ја подобрат наставата и наставниот процес.

17. Безбедност во училиштето

Заштитата и спасувањето во Република Македонија се засновува на следниве основни начела:

1) секој има право на заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи;

2) во заштитата и спасувањето од природни непогоди и други несреќи приоритет имаат животот и здравјето на луѓето;

3) при настанување на природни непогоди и други несреќи секој е должен да помага во рамките на своите можности;

4) Републиката, општините и образовните институции, навремено да ги организираат и преземат превентивните и оперативните мерки за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи;

5) секое физичко и правно лице, во согласност со закон, одговара за неспроведување на предвидените мерки за заштита и спасување;

6) при ангажирањето на силите за заштита и спасување се употребува моделот на постапност, при што најпрвин реагираат силите на сопственикот, потоа општината, Републиката и меѓународната заедница и

7) податоците за опасностите и преземените активности за заштита и спасување, се јавни и мора транспарентно да се објават.

Мерките за заштита и спасување се остваруваат преку организирање на дејства и постапки од превентивен и оперативен карактер.

Превентивни мерки за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи се активности кои се планираат и спроведуваат со просторното и урбанистичкото планирање и со примена на техничките нормативи при проектирањето и изградбата на објектите.

Оперативни мерки за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи се: − активности за откривање на непосредната опасност - активности за справување со природни непогоди и други несреќи и − активности за отстранување на последиците од прир. непогоди и други несреќи.

18. Грижа за здравјето

Планираните наставни содржини од областа на Грижата за здравјето на учениците, опфатени во Наставните програми по наставните предмети, според искажувањата на наставниците по одржаните Одделенски совети, на крајот од учебната година се во целост реализирани.

На часовите на одделенскиот раководител беа реализирани содржини од областа на грижата за ученичкото здравје и тоа:

Во V одделение се реализирани содржините:

Општата и личната хигиена на учениците,

Заштита на човековата средина,

Активен зимски одмор-читање, спортување и помош во семејството,

Настанување на потомството и одржување на човековиот род,

Што е тоа одмор и како треба да се одмараме,

Првите знаци на пубертетот и надворешни карактеристики,

Штетноста од пушењето и алкохолот,

Во VI одделение е реализирана содржината:

Заштита на човековата средина-однос за време на екскурзии и излети,

Хигиената и здравјето-огледало на културата,

Правилно користење на зимскиот одмор-активен и пасивен одмор,

Психофизички промени во пубертетот,

Хигиената и здравјето, во VII одделение се реализирани содржините:

Заштита на човековата средина-однос за време на екскурзии и излети, Штетноста од алкохолот, пушењето и дрогата,

Во VIII одделение се реализирани содржините:

Младешка љубов-интрес за спротивниот пол, Што е брак и услови за среќен брак,

Лична и општа хигиена- грижа за нејзино одржување,

Зрелост за брак-психичка, социјална, економска и слично,

Спортувањето-услов за доброто здравје и убав изглед,

Крводарителството-хумана дејност,

Прераните младешки бракови и нивните проблеми,

Заштита на човековата средина-одржување на зеленилото.

Грижата за здравјето на учениците училиштето ја оствари на ниво на училиште и во соработка со други институции.

За учениците од I, III, V и VII одд. Медицинскиот центар - Школски диспанзер изврши систематски прегледи, а исто така беа извршени и вакцинации и ревакцинации на учениците и вакцинации со ваксина МРП и второ одделениеи девето одделиени ваксинации на учениците со вакцина од ДИТЕ+ПОЛИО. Стоматолошката амбуланта исто така изврши систематски прегледи на учениците и превземаше мерки за заштита на ученичкото здравје

19. Училишна клима

Хигиената во училиштето е на високо ниво и за тоа се задолжени и одговорни од техничкиот персонал. Тоалетите за наставниците и учениците се чисти и дезинфицирани во секое време од денот .

Училиштето во соработка со родителите ќе водат грижа за развивање на навики кај учениците за правилно користење на тоалетите и одржување на личната хигиена.

На почетокот на секоја учебна година санитарен инспектор ја проверува хигиената во училиштето и дава дозвола за непречено одвивање на наставата.

По потреба училиштето ќе соработува со службите за дезинфекција, дезинсекција и дератизација. Во текот на учебната година наставниците и училиштето реализираат еколошки и работни акции за чистење на училишниот двор, садење цвеќиња, собирање пластични шишиња.

19.1. Дисциплина

За секој човек да биде успешен во остварување на своите цели важно е да биде дисциплиниран и истраен во своите намери. Како и до сега така и во учебната 2021/2022 година во училиштето сите субјекти во воспитно-образовниот процес и останатите вработени ќе тежнеат кон воспоставување и почитување на редот и дисциплината во училиштето од страна на учениците, како и создавање позитивна училишна клима во која секој ученик и вработен ќе се чувствува сигурно, почитувано и пријатно.

За подобрување на училишната дисциплина во училиштето е донесен куќен ред. Се изработуваат правилници и кодекси за однесување на вработените, учениците и родителите. Училиштето е препознатливо по квалитетот на работењето и постигањата на учениците.

Целокупниот колектив води грижа за дисциплината и безбедноста на учениците во училиштето. Училиштето има кодекс на однесување кој се однесува на сите структури: ученици, вработени (наставници, стручни соработници, технички персонал) и родители. Кодексот на однесување е донесен и прифатен преку спроведена демократска процедура со партиципација на сите структури поодделно. Постои взаемно почитување меѓу сите структури во училиштето.

Наставниците преку меѓусебна професионална соработка, како и соработка со раководниот кадар и стручните соработници ја одржуваат позитивната училишна клима и атмосфера која делува поттикнувачки на учениците.

Однесувањето на вработените и учениците е соодветно на пропишаните принципи во Кодексот на однесување на училиштето. Вработените се грижат за однесувањето и безбедноста на учениците, како за време на часовите и за време на одморите, така и при приемот и заминувањето на учениците од училиште. Постои распоред за дежурства на наставниците во ходниците, училниците и училишниот двор и се води секојдневна евиденција за тековните збиднувања.

Во случаи на непочитување на правилата на однесување се постапува соодветно Правилникот за изрекување педагошки мерки , пропишан со Законот за основно образование и Интерниот правилник на училиштето, вклучувајќи ги и евидентните листови за насилно однесување помеѓу учениците кои ги водат наставниците, како и протоколите за упатување на разговор на учениците

кај стручните соработници. Критериуми за успех – намален број евидентирани случаи на несоодветно однесување на учениците од страна на дежурните наставници, намален број изречени педагошки мерки за учениците,

Инструменти – писмена евиденција од дежурства на наставниците, евидентни листи на одделенските раководители за однесување на учениците, протокол за упатување ученик на разговор кај стручните соработници.

Индикатор за успешност – намален број советувања на ученици и родители,

Одговорен за следење – директор, одделенски раководители, стручни соработници,

Повратна информација – -подобрување на дисциплината, а со тоа и на ефикасноста на наставата - почитување на правилата на однесување во училиштето - намален број на изречени педагошки мерки за учениците -намален број на повикани родители на советување - одговорност за сопственото однесување од страна на сите субјекти во училиштето.

Во нашето училиште, во текот на целата учебна година се води грижа за создавање и одржување на позитивна училишна клима, така што сите субјекти кои учествуваат во воспитно образовниот процес придонесуваат за создавање на пријатен амбиент и добри меѓусебни односи.

19.2. Естетско и функционално уредување на просторот во училиштето

Естетскиот изглед на училиштето е значајна обврска за целокупниот работен колектив, затоа што училиштето со својата беспрекорна чистота, уредност и ликовно естетски изглед треба позитивно да влијае на учениците. На тој начин се создава пријатна атмосфера и стимулативна средина за учење и работа.

Естетското обликување на просториите во училиштето и украсување на училниците и ходниците е постојана грижа на сите ученици, наставници и останатите вработени а ќе го координира составениот тим. Училиштето води грижа и за зелените површини околу училишната зграда, односно со нивното одржување, засадување на садници и цвеќиња, одржување на урбаната опрема, се труди да создаде естетска целина која е пријатна и за учениците и за вработените.

Грижата на сите вработени и учениците во текот на целата година и организираните акции придонесуваат за убавиот изглед на училиштето и училишниот двор.

Тимот ќе изработи план за естетско и функционално уредување на просторот и опкружувањето на училиштето кој ќе содржи:

− планирана програмска активност

− време за реализација

− реализатори,

− извори/ ресурси

− методи − постапки при реализацијата

− очекувани ефекти.

19.3. Етички кодекси

Во училиштето секогаш имало и има кодекси на однесување на учениците, наставниците и родителите кои се истакнати во холот на училиштето и во сите училници.

Стручната служба заедно со претставниците на училишниот парламент, училишниот правобранител и претседателот на Совет на родители на почетокот на учебната година на заеднички состанок по потреба ги надополнуваат овие кодекси а потоа на класните часови, состаноци на ученичките заедници, ученичкиот парламент, наставничките совети, родителски состаноци, совети на родители се истакнуваат промените кои се направени на одредени кодекси и се потсетуваме на правилата кои мора да ги почитуваат сите структури во училиштето за подобро одвивање на образовниот процес, но и надминување на критичните точки во комуникацијата.

ПРАВИЛА НА ОДНЕСУВАЊЕ ВО УЧИЛИШТЕТО ОВИЕ ПРАВИЛА НА ОДНЕСУВАЊЕ ЌЕ ГО ПОДОБРАТ КВАЛИТЕТОТ НА УЧИЛИШНИОТ ЖИВОТ СО ШТО СИТЕ ЌЕ СЕ ЧУВСТВУВАМЕ ПОБЕЗБЕДНО И ПОПРИЈАТНО ВО УЧИЛИШТЕТО

♣ Во училиштето доаѓај редовно навреме;

♣ Биди пример со твоето пристојно и удобно облекување;

♣ Води грижа за својата лична хигиена;

♣ Води грижа за хигиената во училишните простории и училишниот двор, отпадоците фрлај ги во корпа;

♣ Чувај го училишниот имот, за направената штета ќе бидеш одговорен;

♣ Подгответе ја училницата за час, а по завршување на часот, училницата оставете ја уредна, без отпадоци и проверете дали сте заборавиле нешто;

♣ Разубавете ја училницата, направете пријатен амбиент за учење;

♣ Биди подготвен, внимателен и активен на часовите;

♣ Секогаш кога нешто не ти е јасно прашај го наставникот;

♣ Барај да бидеш јавно оценет и секогаш да го знаеш резултатот од својот труд;

♣ Сослушувај, кажи го своето и почитувај го мислењето на другиот;

♣ Биди искрен и добар другар, помогни му секогаш кога е во неволја;

♣ Времето што го поминуваш во училиште нека ти биде исполнето со многу нови сознанија и убаво другарување;

♣ Твоето мислење и твоите предлози остави ги во сандачето за предлози и забелешки.

ОСНОВНИ ПРАВИЛА НА ОДНЕСУВАЊЕ НА ВОСПИТНО – ОБРАЗОВНОИОТ КАДАР ВО УЧИЛИШТЕТО ЦЕЛТА НА ОВИЕ ПРАВИЛА Е ДА СЕ ПОСТИГНЕ ПОЗИТИВНА КЛИМА ЗА ПОДОБРА И ПОКВАЛИТЕТНА РАБОТА ВО УЧИЛИШТЕТО

Воспитно – образовниот кадар треба да се насочува кон:

- Перманентно подобрување на сопствената работа и работната средина;
- Професионален однос
- конструктивно справување со конфликти
- почитување на индивидуалните разлики и мислења
- одржување на работната етика
- позитивна коректна комуникација (вербална и невербална)
- практикување на тимската работа
- својата позиција да не се користи за лични интереси
- соодветен професионален естетски изглед и однесување

20. Професионален и кариерен развој на воспитно-образовниот кадар

За да обезбеди квалитетна образовна настава, училиштето планира професионален развој на воспитно- образовниот кадар кое подразбира стекнување на нови и усовршување на постојните компетенции.. наставниците имаат потреба од семинар и обука, што ќе го организираат МОН, БРО, ОПШТИНА САРАЈ и други владини институции, невладини институции и организации. Приоритетите кои беа нагласени, за непречено реализирање на онлајн настава се следните:

20.1. Детектирање на потребите и приоритетите

Потребите на наставниците за професионален развој ќе се утврдуваат на првите состаноци на стручните активи во месец Септември.

Во текот на учебната година сите понудени обуки ќе бидат доставени до наставниците за кои се наменети или стручните соработници, истите ќе бидат разгледани и посетени. После учеството на обуки, учесниците ќе одржат дисиминација во училиштето по претходно изготвена програма и акционен план, а за истата активност ќе бидат изготвени и извештаи.

Во функција на професионалниот развој на наставниците ќе се организираат и отворени часови, работилници и размена на искуства во рамките на активите. Во овој дел ги наведуваме сите училишни и интерни програмски определби кои придонесуваат за професионален развој и стручно усовршување на стручните соработници и наставници. Покрај нив, активно ќе

учествуваме и на сите семинари и едукативни работилници организирани од МОН, БРО УСАИД или други невладини организации.

20.2. Активности за професионален развој

Професионалниот развој подразбира секојдневно професионалено и лично растење на поединецот, процес кој подразбира здобивање со нови знаења, вештини, способности и стратегии во соодветните области и оспособување за примена на новостекнатите знаења.

Активностите за професионален развој освен од личниот интерес и потребите на самиот наставник, зависат и од потребите на самото училиште и понудите од БРО, МОН и други невладини организации кои работат на проекти од образованието.

Активностите за професионален развој ќе се остварат преку реализација на програмата за професионален развој која ќе оди во прилог. Прибирање и разгледување на информации за можностите за професионален развој на национално ниво (стручна литература, акредитирани програми за стручно усовршување, семинари), дисеминација, во поглед на тоа редовно се врши дисеминација на стекнати знаења и компетенции од посетени обуки. 95 % од наставниците се согласуваат дека во училиштето редовно се врши дисеминација, додека само 5 % делумно се согласуваат. совет/ поддршка на наставниците на барање на наставниците или врз основ на опсервација во училиштето,

- состаноци на ниво на активи,

- семинари во училиштето,

- организација на отворени часови,

- вонанставни активности, - менторство на наставник приправник,

- поддршка на индивидуално учење (coaching),

- размена на позитивна пракса помеѓу наставници во училиштето и помеѓу наставници од други училишта со посебен акцент на збратимените училишта.

20.3. Личен професионален развој

Личниот професионален развој подразбира самостојно и независно учење и професионално надоградување на поединецот. Активностите за личниот професионален развој се состојат од своеволно проширување на компентенциите преку курсеви, литература и сл.

Секој наставник има свое портфолио во кое се наведени активностите за личниот професионален развој Наставниците континуирано се мотивираат и поттикнуваат за учество на семинари и обуки за личен професионален развој и стекнување на искуства кои ги применуваат и споделуваат на ниво на активи. Нивната работа се следи со водење на професионални досиеа и педагошки картони. Наставниците имаат желба стручно да се усовршуваат и да посетуваат семинари и обуки по одредени области.

-води сопствено портфолио/ професионално досие кое е контролирано од стручната служба и инстектори од ДПИ

-посетува семинари, обуки, работилници, работни состаноци со цел лично усовршување , стекнување нови искуства и сертификати

- изработи План за Личен Професионален Развој (ПЛПР- се изработува и дополнува тековно поради немање на однапред понудена листа од понудувачите на обуки)

20.4. Хоризонтално учење

Професионалниот развој во училиштето подразбира различни видови на организирано и планирано пренесување на знаења или размена на искуства во самото училиште или помеѓу училишта. Оваа година ќе се стави акцент на размена на искуства од полето на:

- користење на ИКТ во наставата (образовни интернет портали)
- размена на позитивни искуства
- примена на техники и други современи методи на работа

20.5. Кариерен развој на воспитно-образовниот кадар

За покажување на добри резултати на училиштето потребно е сите да учат и да се подобрат, не само учениците туку и вработените. Тоа е еден од условите за да биде училиштето ефективно и да се грижи за кадарот како и за неговиот професионален развој и напредување.

Професионалниот развој ќе опфати учење, подготвеност за промени, решавање на специфични стручни проблеми, промени во однесување и работа, чувство дека личноста е почитувана и ценета на своето работно место.

Со примена во пракса и подготвени да се внесат промени во начинот на работа, во однос на ученици, колеги и родители како и начинот на комуникација во училиштето, тоа води и кон кариерно напредување на воспитно образовниот кадар.

Најдобри резултати за кариерен развој се постигнува ако професионалниот развој се одвива на ниво на училиштето и е базиран на личните податоци. Стручниот актив е јадро на учење на едни од други.

21. Соработка на основното училиште со родителите/старателите

21.1. Вклученост на родителите/старателите во животот и работата на училиштето

Училиштето од година во година забележува голем напредок во полето на соработката со родителите, која не се сведува само на информирање на родителите туку и на нивно поголемо активирање на оганизационо поле, учество во проекти, работилници, хуманитарни акции, донесување одлуки во работата на училиштето (Совет на родители на паралелки, Совет на родители на училиште).

Преку Училишниот одбор родителите имаат можност да влијаат на работата на училиштето во сите области. Целта на соработката со родителите и локалната средина е

истите да се поттикнат за интензивирање на соработката, приближување кон воспитно - образовниот процес кој се води во училиштата;

Приближување на родителите кон работата на наставникот не само како предавач и оценувач туку и како воспитувач;

Поголема меѓусебна поддршка која стреми кон формирање на ученикот како зрела, одговорна личност со високи морални и интелектуални квалитети.

Училиштето иста така остварува соработка со родителите во разновидни активности и одбележување на манифестации: државни празници, јубилеи, Денот на училиштето и празнување на Денот на општината, спортски натпревари, ЕКО активности и сл.

Соработка со родителите се остварува на ниво родител- ППС во облик на советување пропишано со закон. Стручните служби и наставниот кадар се отворени и спремни за соработка со родителите на било кое поле од заеднички интерес.

21.2. Вклученост на родителите/старателите во процесот на учење и воннаставните активности

Соработката со родителите во врска со процесот на учење, напредокот и постигањата на учениците се реализира преку родителски средби, индивидуални разговори, отворени приемни денови, консултативна соработка.

Активности	реализатори/ организатори	соработници	временска рамка
Информирање / запознавање на родителите со: - правата и обврските на учениците, родителите и наставниците што произлегуваат од законските одредби на основното образование и воспитание, -наставен план и програма, распоред, - годишната програма на училиштето, - куќниот ред на училиштето.	Психолог, одделенски раководител	Наставници	Септември
Вклучување на родителите во: - реализација на одделни сегменти од воспитно образовниот процес, - разрешување на негативни појави во училиштето.	Психолог, одделенски раководител,	Родители	цела учебна година

- Водење грижа за здравјето на учениците* (заштита од болести преку одржување на лична хигиена, хигиена на облека, хигиена на простории за работа и домување, хигиена на околината; превенција; ментално здравје; спортување; имунизација - според законски пропишан календар за имунизација) - Развивање на еколошка свест	Психолог, одделенски раководител, наставници, Министерство за здравство на РМ	родители ученици Одделение за орално здравјестоматологија Медицински центар и Центар за јавно здравје- (Инфективно одделение и одделение за имунизација) Црвен крст и др. невладини организации, - Центар за Кинезитерапиј а Еко друштва.	цела учебна година
Вклучување на родителите во воннаставни активности од воспитно образовен карактер : - одделенска и предметна настава (нагледни активности во рамките на различни наставни предмети), - зачувување на традиционални вредности -Еко работилници	Психолог, наставници, родители, ученици		цела учебна година
Вклучување на родителите во воннаставни активности од културно - уметнички, спортски и хуманитарен	Психолог , наставници, родители, ученици, Здравствен дом	Локална самоуправа, Црвен крст, СВР, Одделение за Итна медицинска помош	цела учебна година

карактер			
Анализа на успехот и поведението на учениците	одделенски раководител	стручни соработници,	Квартално
- Групни и индивидуални родителски средби	одделенски раководител	стручни соработници	цела учебна година

21.3. Едукација на родителите/старателите

Ќе бидат организирани едукативни работилници за родители во склоп на работата на Советот на родители, родителски средби и други форми на работа со родителите, средби со стручната служба во функција на Советување на родители, како и индивидуални средби и средби во мали групи од едукативен карактер

23. Следење на имплементацијата на годишната програма за работа на основното училиште

Приоритетни подрачја за следење	Начин и време на следење	Одговорно/ни лице/а	Кој треба да биде информиран за следењето
Материјално технички ресурси	Во тек на целата година	Претседатели на активи	директор
Податоци на вработени и ученици	Извештаи по класификациони периоди	Стручна служба, секретар	Директор. Наставнички и одделенски совет
Материјално финансиско работење	По квартали	Сметководител, директор, училишен одбор	Наставнички совет, Совет на родители, општина
Приоритети на училиштето	Според предвидените планови	Според предвидените планови	Директор, општина, наставнички совет, совет на родители, училишен одбор
Настава	Во текот на годината	Наставници, стручна служба и тимови	Директор, совети

Воннаставни активности	Во текот на годината	Одговорни наставници на секции и формирани тимов	Директор, стручна служба
Ученичко организирање и учество	континуирано	Одговорни наставници	Директор, стручна служба
Вонучилишни активности	По предвидените програми	Комисија за екскурзии	Директор
Натпревари	Континуирано	Наставници	Директор, стручна служба
Унапредување на мултикултурализам	Континуирано	СИТ	Директор
Поддршка на учениците	Континуирано	Наставници, стручна служба	Директор
Оценување	Континуирано	Наставници	Директор
Безбедност во училиштето	Континуирано	Тим од наставници	Директор
Грижа за здравјето	Континуирано	Наставници, стручна служба	Директор
Училишна клима		Тимови од наставници, стручна служба, училишен парламен	
Професионален развој	Континуирано	Тим за професионален развој	Директор
Соработка со родители	Континуирано	Наставници, стручна служба, совет на родители	Директор, стручна служба, совет на родители
Комуникација со јавноста и промоција	Во текот на цела година	Одговорни тимови	директор

24. Евалуација на годишната програма за работа на основното училиште

Евалуацијата на активностите предвидени со годишната програма за работа на основното училиште ќе го зема предвид искуството на сите што биле вклучени во имплементацијата на годишната програма за работа на основното училиште. Во овој процес посебно внимание се обрнува на собирањето докази односно податоци поврзани со индикаторите односно критериумите за успех, со формирање заклучоци и препораки. Доказите ќе се соберат преку: прашалници, документи, записници и протоколи, дискусии, интервјуа, увид во работата на учениците, процесот на набљудување, независни евалуациони извештаи и други инструменти.

25. Заклучок

Годишната програма е изработена согласно новите укажувања добиени од МОН и е во согласност со моменталната состојба во училиштето и врз основа на извршената самоевалуација. За изработката на истата е формиран посебен тим. Изработената годишна програма ќе подлежи на промени во зависност од состојбата во иднина и добивање на нови укажувања од Бирото за развој на образованието и Министерството за образование и наука. Евентуалните промени и внесување на нови планови, програми, процедури ќе се вршат со анекси на годишната програма.

26. Комисија за изработка на годишната програма за работа на основното училиште

Изета Бабачиќ – Наставник

Шефике Ковачи - педагог

Рејхан Муртезани – психолог

Љуљзана Ибраими – специјален едукатор

Шќипе Сејдиу - наставник

Фатиме Османи - наставник

Аида Љоки - наставник

Арбнора Амети - наставник

27. Користена литература

28. Изработката на годишната програма е заснована врз новиот правилник за изработка на Годишна програма добиен од МОН, во согласност со Законот за основно образование и правилници од МОН и БРО. Како појдовна основа за нејзина изработка се користени анализи на резултатите од реализацијата на Годишната програма од минатата учебна година, развојниот план на училиштето, и самоевалуација.На последната страница има место за печат, за датум и потпис на директорот на основното училиште и за потпис на претседателот на Училиштниот одбор.

Сарај, 15.08.2023

Директор

Зеко Абази

____

ПРИЛОЗИ НА ГОДИШНАТА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ОСНОВНОТО УЧИЛИШТЕ

-Годишна програма за работа на: директор, помошник директор, сите стручни соработници одделно, училиштен одбор, совет на родители, наставнички совет, стручни активи, одделенски совети, училиштен инклузивен тим, ангажираните образовни медијатори, тутори, хор и оркестар, заедница на паралелката, ученички парламент, ученички правобранител.

-Распоред на часови*

-Акциони планови за реализација на сите проекти во училиштето и акциски истражувања*

- Програма за реализација на ученички натпревари*

- Проекти што се реализираат во основното училиште

-План за поддршка на учениците и за подобрување на резултатите

-План за професионална ориентација на учениците

-План за промоција на добросостојба на учениците, заштита од насилство, од злоупореба и запуштање, спречување дискриминација

-План за следење и анализа на состојбите со оценувањето

-План за стручни посети за следење и вреднување на квалитетот на работата на воспитно-образовниот кадар

-Програма за самоевалуација на училиштето

-Програма за заштита и спасување од елементарни непогоди

- Распоред на дежурни наставници

- План за естетско и функционално уредување на просторот и опкружувањето на училиштето

- Правилник за однесување на ученици, наставници и родители (во училиштето и училишниот двор)

-Програма за професионален и кариерен развој на воспитно-образовниот кадар

- Програма за соработка на основното училиште со родителите/старателите

-Програма за соработка со локална средина и локална заедница

-Програма за грижа за здравјето на учениците

-Програма за јавна и културна дејност на училиштето

-Програма за следење и евалуација на годишната програма за работа на основното училиште

ПРИЛОЗИ

ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ДИРЕКТОРОТ

ПРОГРАМСКО КОНЦЕПЦИСКО ПОДРАЧЈЕ

	Содржини на работа	**Соработници**	**Време на реализација**
1.	**Годишна програма за работа**	**Стручна служба**	**септември**
2.	**Годишна програма за раб. на директорот**	**Стручна служба**	**септември**
3.	**Годишна програма за наставнички совет**	**Наставници Стручна служба**	**септември**
4.	**Распоред на наставни часови**	**Наставници**	**јуни, јули**
5.	**Одредување одделенски Раководители**	**Наставници Стручна служба**	**јуни, јули септември**
6.	**Формирање тимови за стручни активи**	**Наставници Стручна служба**	**септември**
7.	**Распоредување на одделенски наставници**	**Наставници**	**јуни, јули септември**
8.	**Водење дневник за работа**	**Наставници**	**континуирано**
9.	**Соработка со надлежни институции**	**Стручна служба**	**континуирано**

СЛЕДЕЊЕ НА ЦЕЛОКУПНИОТ ВОСПИТНО ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС ВО УЧИЛИШТЕТО

	Содржини на работа	**Соработници**	**Време на реализација**
1.	**Увид во наставниот процес**	**Стручна служба**	**континуирано**
2.	**Следење на однесувањето и мотивираноста на наставниците**	**Наставници Стручна**	**континуирано**
3.	**Следење на ефектите од наставата кај учениците**	**Ученици наставници**	**континуирано**

4.	**Учество во координација на наставните програми и организирањето на вон наставни**	**Наставници** **Стручна**	**Септември** **октомври**
5.	**Активно учество во изборот на учебници за тековната учебна**	**Стручна служба**	**Септември**
6.	**Соработка со родители,Совет на родители,присуство на**	**Ученици**	**континуирано**
7.	**Организирање чести средби со наставниците**	**Наставници**	**континуирано**
8.	**Организирање средби со претставниците на ученичките**	**Ученици**	**Континуирано**
9.	**Воспоставување систем на вреднување во училиштето**	**Ученици**	**континуирано**
10.	**Соработка со надлежни**	**Стручна**	**континуирано**

ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА СОВЕТ НА РОДИТЕЛИ – претседател:

Планирана активност	**ЦЕЛИ**	**Реализатор**	**ВРЕМЕ**	**Извори**	**Очекувани ефекти**
Мислење за Предлог програмата за развој на основното училиште за Г.П	**Усвојување на Годишната Програма**	**Родители** **Директорот** **Педагог** **Психолог**	**август**	**Годишна програма за работа**	**Согледување на забелешките на родителите околу содржините во Годишната програма**
Мислење за Полугодишен извештај	**Усвојување на Полугодишниот извештај**	**Родители** **Директорот** **Педагог** **Психолог**	**декември**	**Полугодишен извештај**	**Согледување на забелешките на родителите околу содржините во Годишниот извештај**
Подобрување на стандардите во наставата	**Идеи и предлози околу начинот на водење на наставата согласно претходни**	**Родители** **Директорот** **Педагог** **Психолог**	**Во текот на цела** **Учебна** **година**	**Наставни содржини** **Наставни планови** **Наставни**	**Подобрување на наставата**

	искуства			програми Веб страна на БРО Веб страна на МОН Др.Литература	
Предлози и мислења за уредување на ентериерот и на дворната површина во училиштето	**Идеи и предлози околу начинот на уредување и разубавување на ентериерот и дворот на училиштето**	**Родители Директорот Педагог Психолог**	**Во текот на цела Учебна година**	**Општина Карпош Интернет Стручна Литература**	**Подобрување на климата и условите за работа**
Мислење на Советот околу Организација на екскурзии	**Квалитетно изведување на Планираните екскурзии**	**Родители Директорот Педагог Психолог**	**Април мај**	**Правилник за изведување екскурзии Програма за екскурзии на ООУ„Дитуриа,, за уч.2023/24**	**Активно учество на Советот на родителите во организирањето и изведувањето на екскурзиите**
Разгледување жалби на родителите во врска со воспитно – образовната работа	**Надминување на проблемите и несогласувањата во однос на В-О работа во училиштето**	**Родители Директорот Педагог Психолог**	**Во текот на цела Учебна година**	**Извештаи Анкети Сознанија од работата Евидентни листови**	**Надминување на причините за поднесените жалби**
Мислење за годишен извештај за работа на училиштето	**Усвојување на Полугодишниот извештај**	**Родители Директорот Педагог Психолог**	**Во текот на цела Учебна година**	**Годишен извештај Анализи Статистички пподатоци**	**Согледување на забелешките на родителите околу содржините во Годишниот извештај и план за**

					преземање мерки за нивно надминување

П О Д Р А Ч Ј А	П Р И О Р И Т Е Т И
1. Наставни планови и програми	**Поорганизирано следење и реализирање на** **Програма образование за вештини на живеење и воннаставните активности** **Интегрирање на Еколошка едукација во наставната програма**
2. Постигања на учениците	**Унапредување на процесот на оценувањето,** **Следење на постигањата на учениците и** **Информирање преку електронски дневник** **Имплементирање на Сумативно и Формативно оценување** **Организација и спроведување на допонителната и додатната настава**
3. Учење и настава	**Имплементирање на оценувањето, дополнителната и додатната настава во планирањето на наставниците и примената** **на ИКТ**
4. Подршка на учениците	**Унапредување на советодавната работа и** **грижата за здравјето**

5. Етос, училишна клима	**Создавање училишна клима на соживот и промовирање ненасилство**
6. Ресурси	**Обезбедување на услови за унапредување на реализацијата на наставата и работата на училиштето**
7. Раководство, креирање на политика	**Подобрување на ефективноста и иновативноста на вработените со изнаоѓање форми на мотивација**

ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА НАСТАВНИЧКИОТ СОВЕТ

Планирана активност	Реализатор	ВРЕМЕ	Очекувани ефекти
Запознавање со законска регулатива,насоките за реализирање на наставата,Утврдување на бројот на часови,распоред на часови,избор на одд.раководители и претседатели на стручни активи и членови во тимови за изведување воннаставни активности	Директор Наставници Педагог Психолог	август 2023	Комплетна слика за активностите и работните обврски согласно кои наставниците треба да се раководат во планирањето на наставата
Презентација и разгледување на Годишната програма за работа за учебната 2019/20 год.	Директор Наставници Педагог Психолог	август 2023	Мислење по предлогот на Годишната програма за работа за учебната 2019/20
Насоки за пополнување на педагошката документација и распоредот за додатна и дополнителна настава како новина	Директор Наставници Педагог Психолог	Септември 2023	Квалитетно и навремено пополнување на педагошката документација и распоредот за додатна и дополнителна настава
Усвојување на успехот и поведението на крајот од првото тромесечие од учебната 2019/20 година	Директор Наставници Педагог Психолог	Ноември 2023	Воочување на слабостите на учениците во однос на успехот и поведението и преземање мерки за нивно надминување
Диговор и формитање тимови за подготовка и реализација на хуманитарниот новогодишен хепенинг,,Тоше те сакаме сите,,	Директор Наставници Педагог Психолог	Декември 2023	Собирање на што е можно повеќе средства за хумани цели како традиција на училиштето

Усвојување на успехот и поведениeто на учениците во текот на првото полугодиеод учебната 2019/20 година	**Директор** **Наставници** **Педагог** **Психолог**	**Јануари** **2024**	**Воочување на слабостите на учениците во однос на успехот и поведението и преземање мерки за нивно надминување**
Договорни активности:екскурзии,Ден на училиштето,Ден на екологија,,	**Директор** **Наставници** **Педагог** **Психолог**	**Март** **2024**	**Унапредување на воннаставни активости**
Усвојување на успехот и поведението на крајот од второто тромесечие од учебната 2018/19година	**Директор** **Наставници** **Педагог** **Психолог**	**Април** **2024**	**Воочување на слабостите на учениците во однос на успехот и поведението и преземање мерки за нивно надминување**
Усвојување на успехот и поведението на крајот од учебната 2019/20 година,избор на првенец на генерацијата,подготовки за полуматурата на учениците,договор за давање свидетелства	**Директор** **Наставници** **Педагог** **Психолог**	**Јуни** **2024**	**Воочување на слабостите на учениците во однос на успехот и поведението и преземање мерки за нивно надминување,максимална организираност на наставниците околу сите активности за крајот на учебната година.**

ПРЕВЕНЦИЈА ОД НАСИЛНО ОДНЕСУВАЊЕ

Вовед

Насилството врз децата е еден од најсериозните проблеми кои го загрозуваат нивниот развој, здравјето и

добросостојбата, основните права, достоинството и може да го доведата во прашање детскиот живот. Се случува насекаде, во домот, во училиштата или во другите институции за детска грижа, на улиците. Голем дел од насилството на децата останува скриено. Тие се плашат да го пријават заради стравот и поврзаноста со

насилникот или насилствотот воопшто не го сметаат за нешто погрешно или невообичаено, туку како оправдана и

неопходна казна за своите постапки. Децата жртви на насилство може да се чувствуваат виновни и да веруваат

дека го заслужиле насилството. Низ историјата а и денес во различни култури физичкото казнување биле и е еден од начините на дисциплинирање и воспитување на децата како во семејството така и во училиштето.

Безбедноста на децата во училиштето претставува основна претпоставка за нивното чувство за припадност на заедницата, како и за атмосферата на доверба и соработка.Одговорноста на возрасните за креирање на што е можно подобри услови за безбедно растење и развој на децата се потврдува во Конвенцијара за правата на децата на Обединетеите нации.

Оттука и одговорноста на училишната зедница како целина, да покаже континуирана посветеност и јасна политика и грижа за унапредување на состојбите низ која ќе се градат односите, паралелно со регулативите кон насилното однесување. Појавата на насилничко однесување меѓу учениците во нашите училишта мора да добие приоритет во развивањето на чувствителноста за проблемот меѓу сите членови не само на училишната заедница, туку и пошироко, како проблем кој директно влијае врз детската слика за себе, врз чувството на сигурност, врз прифатеноста и конечно врз ризикот од нездрави избори и однесување.

Досегашните искуства покажуваат дека во училиштата во Македонија проблемот со насилното однесување се игнорира или решението најчесто се бара во ангажиарње на професионални агенции за обезбедување кои го ,,чуваат,, училиштето. Бројот на инциденти и тепачки можеби се намалува на овој начин но сепак тоа е далеку од решавање на проблемот со останатите видови насилно однесување. Во третирањето на проблемот важно е вклучувањето на сите членови од заедницата, а особено на младите, во развојот и поставувањето на механизми за решавање на проблемот со насилството, преку континуирано намалување на неговите димензии, откривање на причините и подобро справување со последиците. Знаењата добиени со истражувањата на состојбите и нивното поврзување во акции осмислени и реализирани од децата заедно со возрасните, можат да се употребат за развивање политика и ефективни интервенции за намалување на проблемот со насилството во училиштата.

Од страната на Обединетите нации вршени се многу истражувања кои се преточени во Струдија за насилството кон децата во светот.

Кај нас истражувањето спроведено во рамките на прокетот Училиште по мерка на детето(димензија Здравје, безбедност и заштита) се однесува на законската рамка, односно политиката и процедурите за здравје, безбедност и заштита во училиштата во Република Македонија.

Бирото за развој на образованието во соработка со Канцеларијата на УНИЦЕФ Скопје, и со експерти од невладиниот сектор започнува со реализација на програмата Превенција од насилно однесување во основните училишта, која што ќе ги опфати сите основни училишта во Републиката.

Цели на проектот:

- Да се воспостави национална политика и препораки за дефинирање на насилството во училиштата;

- Да се развијат протоколи и процедури за идентификација, третман и препраќање во други институции во

случај на насилство;

- Да се подржат насравниците, училишните педагози и психолози во сите основно училишта во

организирање на специфични наставни и вонnаставни активности за превенција и справување со

насилството во училиште.

Дефиниција на насилството:

Според Светската здравствена организација насилство е секоја намерна употреба на физичка или

психолошка сила/моќ. Може да биде во форма на закана или пак да вклучува употреба на сила, насочена кон себе си, кон друго лице, или кон некоја група или заедница. Завршува (или може да заврши) со физичка повреда, со

смрт, со психичка штета, со нарушувањз во развојот или со загуба.

Облици на насилство:

- физичко

- психичко

- сексуално

Посебни видови кои се карактеристични за училишен контекст:

 малтретирање

 вандализам

Физичкото насилство е облик на однесување преку кое на други лица им се нанесува физичка болка или

повреда.

Психичко насилствопретставува насилно однесување при кое се повредуваат чувствата и достоинството на жртвата (заканување, навреди и исмевање, изнудување и принудување, замолчување, изолација...)

Последиците од психичкото насилство можат да бидат многу подолготрајни од оние на физичкото (губење

самодоверба, повлекување во себе, немање желба да одат на училиште, слаби оценки, главоболки, проблеми со варењето и други здравствени нарушувања

Посебен вид психичко насилство е малтретирањето помеѓу учениците-булинг. Жртви на малтретирање се најчесто ученици кои според некоја своја особина насилникот ги доживува како послаби од себе (помалите ученици, ученици со пречки во развојот, ученици припадници на етничките малцинства, повлечените,срамежливите и сл....). Жртвите реагираат на два начина: пасивно – се повлекуваат во себе и плачат, но не се спротивставуваат и реактивно – повремено избувнуваат во агресија, најчесто кон другите помали деца.

Вандализмот е доста честа појава во училиштата. Вандалско однесување – кога злонамерно се

оштетуваат предмети или објекти во туѓа сопственост (кршење прозорци, опрема на тоалетите, клупите, столчињата, пишување по ѕидови, клупи или друг мебел, дупчење гуми на возила, внесување вирус во компјутер...).

ПРЕВЕНЦИЈА НА НАСИЛНОТО ОДНЕСУВАЊЕ

Содржини на работа и ативности	Средства, форми и методи	Носители, соработници и одговорни наставници	Време на реализација	Цели	Очекувани резултати
Формирање тим за подршка на наставниците во реализацијата на програмата Превенција на насилното	-Работни состаноци; -Родителски средби; -Стручни активи, -Квалитативна и квантитативна	Директор, Стручни соработници, Наставници, Родители	септември 2023 година	Подршка на наставниците во реализација на програмата	Услови за создавање и негување политика во училиштето за подршка на наставниците во работата.

однесување	анализа.				
2. Презентирање на програмата Превенција на насилно однесување во училиштата пред наставниците	Седница на Наставнички Совет	Стручни соработници	септември 2023 година	септември 2023 година	Создавање услови за прифаќање на програмата во училиштето
3. Видови насилства во нашето училиште	Спроведување анкета, Извештаи, записници	Тимот за работа	Октомври-ноември 2023 год.	Утврдување на состојбата со насилното однесување во училиштето	Добивање сознанија за насилното однесување во нашето училиште
4. Што знаеме за насилството? Дали постои насилство во нашето училиште?	Родителска средба	Тимот за работа	Во текот на учебната год	Запознавање на родителите со облиците на насилно однесување во училиштето	Подигање свеста кај родителите дека насилното однесување не е прифатлив начин на однесување
7. Изработка на ѕиден весник на тема Превенција од насилство во училиштето	Изработки од учениците литературни и ликовни работилници	Претседател Стручен актив по мајчин јазик,	Во текот на второто полугодие	Учење за насилство и последиците од насилство преку Ликовно и литературно изразување	Правилен став кон насилството
8. Учество во спортски натпревари	Работни средби, известувања	Тим за работа	Во текот на второто полугодие	Вклучување на др. институции и организации во спречување	Стручна помош од институциите

				на насилството во уч.	
9.Соработка со институции и организации кои се занимаваат со проблемот насилство	Работни средби, известувања	Тим за работа	Во текот на второто полугодие	Вклучување на др. институции и организации во спречување на насилството во уч.	Стручна помош од институциите

КОНЦЕПЦИЈА ЗА ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАНИЕ* ________________________________

Вовед

Инклузивното образование е процес со кој се излегува во пресрет и се одговара на различните потреби на децата , младите и возрасните преку обезбедување пристап, зголемување на нивното учество во учењето ,во училиштето и во заедницата. Тоа вклучува разумно прилагодување на образовните содржини , соодветни наставни приоди и стратегии , како и организација на воспитно- образовниот процес воопшто , за да се овозможи квалитетно образование за сите. Инклузивното образование подразбира дека сите деца се вклучени и се прифатени , со особено внимание на децата што може да бидат маргинализирани , дискриминирани или исклучени од образовниот систем. Тие , без оглед на нивните слабости во некои области , а соодветно на нивните потенцијали , се вклучуваат во редовните оделенија и им обезбедуваат соодветни услови за учење , напредување и учество во животот на училиштето.

Во случаи кога се идентификуваат поголеми потешкотии за учество во воспитно-образовниот систем процес , секое училиште треба да ги идентификува бариерите за учење со кои се соочува ученикот и да понуди соодветни стратегии за нивно надминување .

На овој начин се овозможува , секој ученик да има пристап до натсвата и учењето , како и учество и постигнувања во согласност со неговите потенцијали.

Визија и водечки принципи

Визијата за инклузивно образование е да му обезбеди на секое дете , независно од возраста , полот/родот ,расата, етничкото потекло , религијата или верувањето , способностите , социо-економското потекло, можности за квалитетно образование заедно со своите врсници , во рамките на редовниот воспитно-образовниот систем , од најраната возраст и во текот на животот.

Водечки принципи во инклузивното образование

-Универзална способност за образование , значи дека сите деца и ученици можат да учат, да се развиваат , да постигнуваат и придонесуваат во заедницата и пошироко во општеството.

-Правичност , или гаранција дека сите деца и ученици имаат пристап до неопходната поддршка , за да го остваараат својот потенцијал за учење и развој.

-Инклузија е право на сите деца и ученици на пристап и учество , ефективно и целосно во заеднички воспитно-образовен контекст.

-Организирање на воспитно-образовниот процес по мерка на ученикот , при што за видот на поддршка се одлучува поединечно за секој ученик согласно неговиот потенцијал , потреби и интереси.

-Флексибилност- флексибилно организирање на наставниот план , наставната програма , училишниот простор и време , за да се овозможи воспитно образовниот процес преку примена на соодветни наставни методи и активности да одговори на специфичностите и стиловите на учење на секој ученик.

-Самоопределување – почитување на личната независност , земајќи ги предвид потребите , интересите и способностите на учениците, културниот и јазичниот идентитет , создавајќи можности за остварување на правото на учество и донесување одлуки.

-Одговорност и автономност на училиштето да дефинира процес во кој се идентификуваат бариери во учењето со кои се соочува ученикот и планирање на најразлични стратегии и мерки за нивно надминување.

-Вклученост на родителите/старателите – имаат право на учество и информирање за сите аспекти од воспитно –образовниот процес на нивното дете.

<u>Диференцијација ,индивидуален образовен план (ИОП) и модифицирана наставна програма</u>

За активно и продуктивно учество во училишните и вонналстивните активности некои ученици имаат потреба од поддршка. За таа цел наставникот прави целни интервенции , односно применува диференцриан пристап во планирањето и реализацијата на наставата за да им овозможи на учениците да учествуваат и можност да ги постигнат резултатите од учењето.

Диференцијација е прилагодување на наставата и учењето кон потребите и можностите на учениците. Таа е процес со кој се планираат активностите во врска со учење за да се задоволат потребите на секој ученик поединечно.

Со неа обезбедуваме задачата да е соодветна на индивидуалните потреби на учениците , вклучувајќи ги и учениците со посебни образовни потреби.

При диференцијацијата може да се користат различни стратегии , како на пример:

-Секој ученик работи на своја задача со свое темпо;

-Се предава на средно ниво (исти материјали, прашања, упатства) за сите ученици , но поспособните добиваат посложена задача , а тие што имаат течкотии добиваат дополнителна помош;

-Поделба на паралелката во групи според способности (секоја група добива различна по сложеност задача , но целите на учење се исти);

-Задачите се подредени по сложеност , така што до најсложените задачи стасуваат само најспособните;

-Се дава иста отворена задача и секој работи со максималниот квалитет што може да го постигне;

-Учениците сами избираат задачи што ќе ги решаваат;

-Сите имаат исти задачи , но во групата учениците си помагаат едни на други;

-Сите добиваат исти работни листови и ги решаваат со сопствено темпо;

-Сите ученици обработуваат одделен аспект на темата , но секој на свој начин.

Индивидуален образовен план

Некои ученици и покрај диференцијацијата на наставата не можат да се вклучат и да напредуваат во учењето , затоа на овие ученици им се потребни поинтензивни интервенции односно изготвување на индивидуален образовен план (ИОП) од страна на инклузивен тим за ученик(ИТУ) . Инклузивниот тим за ученикот подготвува ИОП за ученикот за попреченост согласно со неговите индивидуални потенцијали и потреби , во рок од 30 дена од денот на започнување на настава на ученикот во училиштето и ги спроведува мерките за поддршка во учењето согласно со препораките од стручните тела за функционална проценка , или, пак, од денот на утврдување на потребата на образование по ИОП.

Целта на примената на детето/ученикот во редовните активности во наставата , како и негова прифатеност и независност во групата врсници.

ИОП вклучува адаптации во резултатите од учењето на наставната програма , воведување специфични активности и наставни методи што ќе овозможат постигнување на резултатите од учењето.

При изработка на ИОП инклузивниот тим за ученикот соработува со останатите наставници и стручни соработници кои се вклучени во воспитно- образовниот процес на ученикот.

Модифицирана наставна програма

За учениците со комплексни потреби се изработува модифицирана наставна програма. Модифицирана наставна програма се подготвува за секој воспитно-образовен период на основното образование и со неа се определуваат резултатите од ушење базирани на компетенциите со кои учениците треба да стекнат и развијат самостојност , личен развој и социјални односи.

Имено, со модифицираната наставна програма учениците со комплексни потреби треба да стекнат знаења и вештини за: самостојна грижа и обавување на културно хигиенкси навики, основна комуникација , развивање на психомоторните функции , елементарни знаења од одделните воспитно-образовни подрачја , стекнување основните животни или психосоцијални вештини за личен развој, интерперсонални односи , општествени односи , здраво живеење и однос со надворешна средина.

Учениците со комплексни потреби, дел од наставата која се реализира според модифицирана програма , може да ја посетуваат во основното училиште со ресурсен центар или во центар за поддршка на учењето , доколку тоа е во најдобар интерес за овие ученици , а согласно со препораката на стручното тело за проценка.

Настава , учење и напредување на учениците

По вклучувањето на ученикот во соодветното одделение , наставникот изработува план за работа со ученикот со надмината возраст , врз основа на прилагодените наставни програми изработени од Бирото за развој на образованието.

Наставникот ги следи посттигањата на ученикот согласно планот и кога смета дека ученикот ги постигнал очекуваните резултати од определено оделение , го известува Наставничкиот совет и на ученикот му се издава потврда за завршено определено одделение. Наставникот потоа изработува / го дополнува планот согласно прилагодените наставни програми за следното одделение и го следи напредувањето и постигањата на ученикот.

Во една учебна година , ученикот со надмината возраст , доколку покажува успех и резултати може да добие потврда за завршени две одделенија по прилагодените натсавни програми . Тој/таа продолжува да ја следи наставата во истата паралелка во која е распределен.

По мислење на наставниот кој го води ученикот и стручните соработници во училиштето , ученикот доколку не постигне минимум резултати може да остане во истото одделение (доколку не е повозрасен од останатите ученици 2 односно 3 години) за што одлука донесува Наставничкиот совет.

Ученик со надмината возраст не може да биде распределен во третиот период на основното училиште , освен во случај кога има доказ свидителство за завршено шесто одделение , а од одредени причини го напуштил училиштето по завршувањето на шестото одделение.

Сите ученици со ндамината возраст до третиот период (до седмо одделение) мора да постигнат успех по прилагодените програми , а наставата во последниот период (од седмо до деветто одделение) да са следат редовно , по наставните програми за основно деветгодишно училиште.

Сите ученици кои ќе наполнат 16 години , а не го завршиле основното училиште , го продолжуваат основното образование по програмата за образование за возрасни.

Професионален развој на наставниците

Наставничкиот кадар и неговаа стручна оспособеност е основа за успех во воспитно- образовниот процес. За реализирање на ефективно инклузивно образование потребно е наставниците да се фокусираат на четири клучни вредности кои претставуваат основа на развој на нивните компетенции

-Почитување на различностите кај учениците ;

-Поддршка за сите ученици;

-Тимска работа;

-Континуирано лично стручно усовршување.

За да постои инклузивен и правичен воспитно-образовен систем, приодот на сите наставници кон различностите кои постојат помеѓу учениците треба да биде со позитивен став и со разбирање на инклузивните практитки . Наставниците можат да стекнат знаења за подготовката за таквите инклузивни практики во текот на нивното иницијално универзитетско образование. За таа цел, факултетите кои продуцираар наставнички кадар е потребно со взаемна соработка да направат ревизијата на студиските програми , а во интерес на усогласувањата со новиот Закон за основно образование.Значајно е да се напомене дека при изготвувањето на студиските програми треба да се има предвид нивната интердисциплинарност, што значи дека треба да се интегрираат повеќе области од педагошката наука.

Со вака поставена студиска програма идниот наставник во иницијалното образование ќе се стекне со компетенции за успешно применување на инклузивните практики , како на пример :

-Добро е информиран за сите ученици;

-Знае и ги разбира физичките, емоционалните , социјалните и културните разлики меѓу учениците ;

-Познава начини на давање поддршка на ученици кои се од ранливи општествени групи;

-Познава различни начини на за мотивација;

-Препознава и поттикнува ученици со почитување на нивната индивидуалност;

-Применува различни модели на учење и пристапи во учењето;

-Познава и применува соодветни наставни методи , стратегии и техники на поучување;

-Поседува вештини за поучување;

-Поседува демократичност , почитување , пријателство , соработка , толеранција , адаптибилност и флексибилност при прифаќање на промени;

-Отвореност за нови идеи , приоди и информации.

Професионалниот развој на наставниците , пак, е особено важно заради новите предизвици со кои се соочуват наставниците од редовните училишта и кои мора да одговорат на зголемените и различни потреби на учениците.

Согласно основните компетенции за наставниците, Бирото за развој на образованието во каталогот на акредитирани програми потребно е да посвети особено внимание на програмите за инклузивно образование. Приоритетни обуки за сите наставници треба да бидат програми за јакнење на компетенциите за наставниците за инклузивно образование , како и други програми за зајкнување на знаењата и вештините потребни за работа со ученици со посебни образовни потреби и други категории ученици на кои им е потребна дополнителна поддршка.

Исто така , постоечката акредитирана студиска програма за педагошко – психолошка и методска доквалификација (ППМ) , потребно е да се ревидира , со вклучување на нови предметни програми од областа на инклузијата.

Јакнењето на овие компетенции и вредности преку студиските програми насочено кон образованието на наставниците, ќе им овозможи на истите да се стекнат со знаења, како и да развиваат вештини со кои ќе можат да одговорат на новите предизвици. Само вака , со системско решение на ниво на целата држава , наставниците ќе бидат подготвени да одговарат на потребите на учениците кои се соочуват со потешкотии во учењето.